

URIERUL UCRAINEAN

Luptați și veți învinge!

M. Ulebrany

Serie nouă, nr. 369-370 / octombrie 2018

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Începând cu anul 2001, ziua de 26 septembrie este dedicată celebrării limbilor europene. Europa este posesora unei adevărate bogății lingvistice: 24 de limbi oficiale și peste 60 de limbi regionale sau minoritare vorbite de comunități autohtone.

Cu prilejul Zilei Europene a Limbilor din acest an, Consiliul Europei a făcut cunoscut faptul că limba ucraineană ocupă locul 8 în topul celor mai folosite limbi din Europa, fiind vorbită de 45 de milioane de oameni. Cele mai folosite limbi pe continentul nostru sunt limbile rusă, germană și franceză, urmate de engleză, turcă și italiană, apoi spaniolă, ucraineană și polonă.

a avea o schimbare profundă. Învățarea limbilor străine de la o vârstă fragedă reprezintă un element de bază pentru dobândirea de competențe lingvistice ulterior, în cursul perioadei de școlarizare. Dar învățarea limbilor străine nu ar trebui să se limiteze la cadrul școlar. Sunt necesare cursuri de limbi străine, adaptate corespunzător, și pentru alte categorii precum persoanele din învățământul profesional, nelingvistic sau adulții.

Niciodată n-au existat mai multe oportunități ca acum de a lucra sau de a studia într-o altă țară europeană, dar lipsa competențelor lingvistice împiedică mulți oameni să beneficieze de ele. În condi-

Ziua Europeană a Limbilor

Tocmai pentru a atrage atenția asupra acestei imense bogății lingvistice, Uniunea Europeană și Consiliul Europei au lansat, în 2001, inițiativa Anului European al Limbilor. Din această inițiativă a luat naștere Ziua Europeană a Limbilor al cărei obiectiv este sensibilizarea publicului față de multilingvism în Europa, cultivarea diversității culturale și lingvistice și încurajarea învățării limbilor străine de către toți europenii, la școală sau în afara acesteia.

Trebuie spus de la început că învățarea limbilor străine atrage după sine descoperirea unor culturi noi, posibilitatea de a căpăta o perspectivă diferită asupra lumii și de a-i înțelege mai bine pe cei din jur. Astăzi, lumea a intrat într-o nouă fază de dezvoltare, multilingvismul căpătând un rol important. Politica Uniunii Europene în domeniul multilingvismului transmite un mesaj clar: fiecare cetățean al Uniunii ar trebui să aibă posibilitatea de a comunica adecvat, de a-și pune în valoare potențialul și de a beneficia în mod optim de oportunitățile oferite de o Uniune Europeană modernă și inovatoare, de asemenea, fiecare cetățean al Uniunii ar trebui să aibă acces la formare lingvistică corespunzătoare sau la alte modalități de a depăși obstacolele lingvistice din viața de zi cu zi de la locul de muncă și din comunicarea în Uniunea Europeană. În spiritul solidarității, chiar și acele persoane care nu pot învăța limbi străine ar trebui să dispună de mijloace corespunzătoare de comunicare, care să le permită accesul la mediul multilingv în care trăiesc.

Învățarea limbilor străine deschide punți de legătură cu membrii comunităților care le vorbesc. Este o experiență din care toată lumea are de câștigat.

Procesul de învățare a limbilor străine s-a dezvoltat foarte repede în statele membre ale Uniunii Europene și deja aproape toți elevii studiază două limbi străine. Mai sunt, însă, multe de făcut pentru

țile globalizării și ale noilor forme de proprietate cetățenii au din ce în ce mai multă nevoie de cunoașterea altor limbi pentru a lucra eficient chiar și în propriile țări. Învățarea de limbi străine aduce beneficii atât tinerilor, cât și vârstnicilor: niciodată nu suntem prea bătrâni pentru a învăța o nouă limbă și pentru a ne bucura de oportunitățile pe care ea ni le deschide. Asta lăsând la o parte faptul că învățarea limbii unui semen de altă naționalitate este o cale de a-l înțelege mai bine, de a atenua sau surmonta nelipsitele diferențe culturale.

Într-o Europă care va rămâne întotdeauna multilingvă învățarea limbilor străine este absolut necesară și foarte importantă. Limba vorbită în plus devine parte integrantă a identității și a bagajului cultural al unei persoane. Ea contribuie la înțelegerea altor popoare, fiind și o modalitate de a combate xenofobia, rasismul și intoleranța.

Ziua Europeană a Limbilor este marcată, în fiecare an, prin acțiuni și programe în favoarea promovării și învățării limbilor.

În acest an, în țara noastră, Ziua Europeană a Limbilor a fost sărbătorită la Muzeul Național al Literaturii Române din București. Departamentul pentru Relații Interetnice în colaborare cu Reprezentanta Comisiei Europene în România și Muzeul Național al Literaturii Române au organizat, la 26 septembrie a.c., o serie de activități dedicate celebrării limbilor europene în cadrul programului „LinguaFEST” – 2018. Participanții la eveniment au fost elevii școlilor cu predare în limbile minorităților naționale din Capitală.

„LinguaFEST” a avut în vedere sensibilizarea elevilor participanți față de bilingvism și multilingvism, promovarea diversității culturale și lingvistice și încurajarea învățării limbilor moderne și minoritare, elevii participând la ateliere și jocuri interactive cu conținut lingvistic.

Ion ROBCIUC

Din agenda
deputatului UUR

pag. 2

Din activitatea
conducerii UUR

pag. 3

Importante vizite
diplomatie

pag. 4

Scrisoare deschisă adresată
Consiliului profesoral al
Liceului Pedagogic
„Taras Șevcenko“

pag. 4

Zilele Culturii
Ucrainene

pag. 6

La „Conviețuiri” am respirat
aer proaspăt de munte

pag. 6

„Sărbătoare
în satul meu“

pag. 8

Festivalul „Oktoberfest
în Est” la Gura
Humorului

pag. 9

Avem campioni europeni!

pag. 10

Martiri și statui

pag. 14

Din agenda deputatului UUR

Vom începe altfel această ediție a rubricii de față. Vom începe amintind primele două relatări din numărul precedent (365-368/august-septembrie 2018). Titlurile le rezumau perfect: „Ordonanță a Guvernului care stârnește nedumeriri“, respectiv „Urmează alte măsuri“. Continuăm din acest punct relatarea.

N-A MAI FOST NEVOIE DE „ALTE MĂSURI“

Era vorba de Ordonanța Guvernului nr.9 din data de 23 august a.c. Exact! Până și ziua în care a fost adoptată constituie, parcă, o aluzie neinspirată. Prin Ordonanță se modifica Legea învățământului, iar reacția deputatului UUR privea completarea art.263, care avea ca efect „crearea de dificultăți și discriminări pentru învățământul în limba maternă“.

Reproduceam, în continuare, pasaje largi din interelările adresate de la tribuna Parlamentului de dl deputat Nicolae Miroslov Petrețchi doamnei prim-ministru Viorica Vasilica Dăncilă și domnului ministru al Educației Naționale Valentin Popa.

În cea de a doua știre, redam declarația domnului deputat Petrețchi că va continua lupta cu alte mijloace legale, tot mai eficiente, convins că nu e simplu să se ajungă la abrogarea unei ordonanțe de guvern deja adoptate.

Nu a mai fost cazul.

Intervențiile parlamentare ale deputatului UUR au fost întărite și de reacția reprezentanților altor minorități etnice. De asemenea, domnul deputat Petrețchi realiza contacte cu alți posibili cosemnatari ai unei inițiative legislative de abrogare a Ordonanței.

Spre lauda Guvernului, doamna prim-ministru a înțeles efectele nefericite și, sperăm, nedorite de Executiv, drapate în savantele motivări ale fostului ministru și a inițiat abrogarea normei nocive, iar domnul Valentin Popa a demisionat din funcția de ministru al Educației Naționale.

TOT DESPRE EDUCAȚIE

Poziția fermă a deputatului UUR în problemele dreptului la învățământ în limba maternă a fost reafirmată, în mod accentuat, cu prilejul Zilei Mondiale a Educației. Domnul Nicolae Miroslov Petrețchi a rostit de la tribuna Camerei Deputaților o declarație politică având ca temă „Educația și statul de drept“.

O reproducem integral:

„Celebrăm Ziua Mondială a Educației. Evenimentul aniversar succede altor evenimente importante în sfera educației: începutul anului școlar și

începutul anului universitar.

În 2018, există și un al patrulea eveniment semnificativ legat de educație: vacantarea portofoliului de ministru al Educației Naționale. Mai mult sau mai puțin ironic putem spune că și acesta este un eveniment ce poate fi sărbătorit. Curajul Guvernului și al coaliției majoritare de a se lipsi de serviciile domnului Valentin Popa exact în perioada în care prezența sa fizică ar fi fost de neevitat la festivitățile școlar-universitare, trebuie salutat ca un triumf al regulilor democrației și statului de drept.

Mandatul ultimului ministru de resort e încărcat de performanțe negative. De la incultura propriei exprimări la greșelile antologice din noile manuale școlare – impuse prin „reformele“ domniei sale – și de la extazul fabricilor de diplome din momentul investirii până la gafa Ordonanței Guvernului nr.9 din 23 august a.c. mandatul domnului Popa a fost unul al regresului continuu.

Înțelesul acestui eșec este însă mai adânc. Non-profesionalismul s-a completat într-un mod cât se poate de nefericit cu tendințele sale de încălcare a unor drepturi constituționale intrinseci democrației și spiritului european contemporan.

I-am adresat de la această înaltă tribună o interelare sinceră semnalându-i caracterul neconstituțional al Ordonanței nr.9, al cărui inițiator a fost. Nu mi-a răspuns. Din fericire, Guvernul a procedat cu responsabilitate abrogând acel act normativ periculos, învrăjbitor. Morala cred că este evidentă: educația și statul de drept sunt de nedespărțit. Lumina culturii exclude practicile șicanatorii asupra drepturilor și libertăților câștigate, consolidate.

Să sperăm că viitorul ministru al educației va respecta principiile statului de drept, drepturile și libertățile fundamentale, consecvent și sincer, neafectat de demagogie, subiectivism ori șovinism.

Comunitățile etnice fac parte din existența, cultura și educația acestei țări!“

PREZENT LA DESCHIDEREA ANULUI ȘCOLAR

Abordarea pragmatică a ocaziilor privite de alți politicieni drept șansă pentru retoricaedulcorată nu a exclus dorința deputatului UUR de a participa cu bucurie, gânduri și cuvânt senin la deschiderea festivă a anului școlar. Trebuind să aleagă între mai multe invitații sosite din teritoriu, domnul Nicolae Miroslov Petrețchi a optat pentru prezența la Școala Gimnazială din comuna Știuca, județul Timiș.

La stabilirea opțiunii de deplasare au fost avute în vedere și alte semnalări transmise de filiala Timiș a UUR prin președintele acesteia, dl Gheorghe Hleba. De altfel, dl Hleba a însoțit permanent delegația formată, pe lângă dl deputat Petrețchi, de doamnele Liuba Irina Horvat, secretar general al UUR, și Elvira Codrea, consilier în Ministerul Educației Naționale. După festivitatea de deschidere, împreună cu primarul localității, dl Vasile Bejera, cu alți oficiali județeni și locali, a fost trecut în revistă sprijinul constant acordat de către UUR școlilor cu clase de predare în limba ucraineană. Doamna director a Școlii Gimnaziale, Ana Bejera, a mulțumit pentru sprijin, exprimându-și speranța că acesta va continua.

Analiza problemelor locale într-un spectru mai larg a continuat cu primarul localității la sediul unității administrativ-teritoriale.

SITUAȚIE ALARMANTĂ LA LUGOJ

În continuarea deplasării în județul Timiș, dl deputat și delegația UUR s-au deplasat la Colegiul Național „Iulia Hasdeu“ din Lugoj. Directoarea colegiului, doamna Letiția Fedora, a prezentat cu franchețe starea deplorabilă a clădirii liceului, marile dificultăți financiare și greutățile subiective întâmpinate în colaborarea cu Consiliul Municipal.

Dl deputat a notat cu îngrijorare aspectele constatate, reținându-le spre analiză și căutare a căilor legale de rezolvare.

PE ALE DELĂSĂRII VALURI

Faptul că rezervăm această rubrică, în totalitate, problemelor educației nu trebuie să surprindă. Dreptul constituțional la învățământ în limba maternă al minorităților naționale nu se exercită de la sine. Problemele practice sunt multe și diverse, iar pentru deputatul UUR constituie o preocupare prioritară. Asta înseamnă reacții diversificate, după natura dificultăților și după receptivitatea celor implicați.

Un exemplu de problemă specifică, dar și de rezolvare promptă l-a reprezentat deplasarea domnului deputat la Inspectoratul Școlar Județean Tulcea, respectiv discuțiile cu doamnele inspector școlar general Lucica Popișcă, inspector școlar general adjunct Mirela Popov și cu domnul inspector școlar pentru minorități naționale Casian Nadea.

Tema a fost situația grupelor de elevi cu predare în limba ucraineană. Doamna inspector școlar general Lucica Popișcă a dat asigurări că aceste grupe vor rămâne în continuare neschimbate. O altă problemă ridicată a fost cea a trecerii elevilor ucraineni în Sistemul Informatic Integrat al Învățământului din România (SIIIR). Deși în statisticile trimise către Ministerul Educației Naționale figura un număr destul de mare de elevi ucraineni pe raza județului Tulcea, în SIIIR nu au fost trecuți ca fiind etnici ucraineni, astfel că școlile nu au putut primi fondurile pentru aceștia. Doamna Lucica Popișcă, deși la început a argumentat că informaticienii școlilor au afirmat că nu există opțiune pentru a trece elevii ucraineni (deși celelalte minorități de pe raza județului Tulcea aveau elevii trecuți în SIIIR), spre sfârșitul discuției a dat asigurări că în cursul aceleiași zile problema se va rezolva pentru ca școlile să primească fondurile aferente.

Doamna inspector școlar general Lucica Popișcă a mai fost informată de către domnul deputat Nicolae Miroslov Petrețchi de apariția unor manuale noi pentru limba și literatura ucraineană și a asigurat că vor fi trimise adrese către școli pentru a se putea face comenzi pentru noile manuale.

La discuții au participat dna Liuba Irina Horvat, secretar general al UUR, doamna Elvira Codrea, consilier MEN și domnul Dumitru Cernencu, președintele filialei Tulcea a UUR.

Observator

Comunicat

Din activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România

În zilele de 19-20 septembrie 2018, la sediul central al UUR și, respectiv, în ziua de 8 octombrie 2018, la sediul UUR din Cluj-Napoca au avut loc mai multe acțiuni ale forurilor de conducere ale UUR, după cum urmează: ședințele de lucru ale Consiliului UUR, ședințele de lucru ale Comisiei UUR pentru selecția viitorilor corespondenți de presă pentru periodicele UUR și Comisiei pentru selecția editurilor care vor publica cărțile propuse de Comisia de specialitate și, respectiv, pentru selecția ofertelor în vederea achiziționării unor autoturisme. Totodată, în cursul lunilor septembrie-octombrie a.c., s-au întâlnit în ședințe de lucru Subcomisia pentru editare, Comisia pentru învățământ și Comisia de cenzori, care au elaborat documente ce au fost discutate și aprobate de Consiliu.

Rezultatul lucrărilor Comisiei pentru selecția corespondenților de presă a fost prezentat în comunicatul de presă publicat în „Curierul ucrainean” din luna septembrie a.c.

În prima parte a lucrărilor propriu-zise ale celor două ședințe, a fost analizat modul de utilizare de către filialele județene și, respectiv, de către comisiile UUR a resurselor bugetare alocate pentru lunile august și septembrie 2018 și pentru semestrul I 2018, rezultând că activitatea financiar-contabilă și de evidență a bunurilor din patrimoniul UUR de la nivelul organizațiilor și al filialelor se desfășoară conform reglementărilor în vigoare și a deciziilor primite de la conducerea UUR prin organele financiar-contabile.

Lucrările ședinței au continuat cu prezentarea și discutarea devizelor estimative (20 devize pentru luna septembrie și 16 pentru luna octombrie) pentru activitățile planificate a se desfășura în lunile octombrie-noiembrie, conform Planului de acțiuni culturale aprobat de Consiliul UUR la finele anului trecut. În principal, acțiunile planificate să se desfășoare în luna octombrie a.c. se referă la organizarea și desfășurarea unor simpozioane, mese rotunde, sărbătorirea unor personalități, desfășurarea unor acțiuni pentru marcarea unor tradiții și obiceiuri specifice ucrainenilor, vizite de documentare, acțiuni interculturale, Ziua limbii ucrainene etc. Sumele solicitate pentru aceste acțiuni s-au înscris în general în limitele planificate inițial (în unele situații solicitându-se majorarea sumelor propuse inițial), fiind aprobate de către Consiliu în totalitate, cu excepția celor care nu au fost cuprinse în Planul anual de acțiuni.

În cadrul ședințelor a fost analizat și aprobat un număr de 55 de referate de necesitate pentru achiziția unor obiecte de mobilier, piese de schimb pentru autoturismele UUR, servicii în

folosul UUR, realizarea unor materiale de promovare a filialelor, cheltuieli gospodărești și de altă natură, care se înscriu în limitele fondurilor existente ale bugetului aprobat și legislației în vigoare, fiind aprobate în totalitate cele pentru care au fost înaintate și documentele necesare.

Un punct de sine stătător analizat în cadrul lucrărilor ședinței Consiliului din luna septembrie a.c. s-a referit la situația investițiilor. Președinții filialelor au prezentat investițiile care au fost planificate a se realiza în acest an și care privesc achiziția de autoturisme, realizarea unor construcții și amenajări la sediile filialelor, achiziția costumelor populare pentru formațiile de dansuri ale UUR, a unor centrale termice pentru sedii de filiale, mobilier, aparatură electronică etc. Pe timpul discuțiilor s-a convenit ca, fiecare filială să revadă planul de investiții și să vină cu referate de necesitate însoțite de oferte pentru achiziția bunurilor necesare, urmând a fi supuse aprobării Prezidiului Executiv sau Consiliului în raport de urgență acestora și stadiul contractelor de achiziție, respectiv, pregătirea documentelor necesare în acest sens.

La ședință, președintele Subcomisiei pentru editare, dl Herbil Ioan, a prezentat propunerile acestuia pentru editare în trimestrul IV, după cum urmează: 1 „Oglinda”, autor Corneliu Irod, 2. „Studii de dialectologie și toponimie ucraineană din România”, autor Ioan Herbil, 3. „Sub semnul iubirii”, autor Ioan Chideșciuc 4. Intermezzo”, autor Mychailo Koțiubynskyi, în traducerea Mihaelei Herbil, 5. „Nepermisele iubiri”, autor Mihai Nebeleac, 6. „Povestiri din Rona de Sus”, autor Mihai Hafia Traista, 7. „Pod fără balustradă”, autor Mihai Mihailiuc, în traducerea Aspaziei Reguș Seserman, 8. „Lorana” și „Aproapelui, dragoste”, autor Mihai Nebeleac, 9. „Sângele ferigii”, autor Ihor Hurlhula, traducător Mihai Hafia Traista. În continuare dl Herbil Ioan a prezentat propunerile Subcomisiei pentru editare referitor la modificarea regulamentului adoptat. Consiliul a aprobat propunerile prezentate cu unele amendamente și precizări.

În cadrul ședinței din luna septembrie, dna Elvira Codrea, consilier MEN, a prezentat un raport detaliat referitor la învățământul în limba ucraineană din anul școlar 2017/2018, în urma căruia a fost adoptată o scrisoare deschisă adresată conducerii Liceului „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției. La ședința din luna octombrie scrisoarea a fost completată și adoptată de Consiliu urmând a fi înaintată conducerii liceului sus-amintit.

Un punct separat al ședinței, devenit permanent și plin de conținut, l-a constituit raportul de activitate prezentat de dl Petrețchi Miroslov

Nicolae, deputat al minorității noastre în Parlamentul României. Probleme în detaliu vor fi reflectate în rubrica specială „Din agenda deputatului UUR”.

La ultimul punct al ordinii de zi, președintele UUR a prezentat o serie de invitații primite din partea partenerilor din țară și din Ucraina pentru a participa la acțiuni culturale, festivaluri, reuniuni, consfătuiri etc., care au fost analizate stabilindu-se participanții la fiecare acțiune în parte, precum și condițiile de participare.

La încheierea lucrărilor ședinței, Consiliul a adoptat hotărâri și decizii pentru fiecare dintre măsurile acceptate, acestea fiind semnate de către membrii Consiliului.

La ședința Consiliului din 8 octombrie 2018, a fost prezentat, analizat și adoptat bugetul UUR pentru anul 2019 și bugetele orientative pentru anii 2020-2022.

Următoarea ședință de lucru a Consiliului va avea loc la o dată și în locația ce vor fi comunicate în timp util filialelor.

*Material realizat de vicepreședintele UUR,
Victor HRIHORCIUC*

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile Curierului ucrainean revine în exclusivitate autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

**Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737
E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com**

**Redactor-șef:
Ion Robciuc**

**Redactor:
Kolea Kureliuk**

**Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu**

**Tiparul executat la
Tipografia
„S.C. SMART
ORGANIZATION SRL”**

IMPORTANTE VIZITE DIPLOMATICE

În perioada 8-15 octombrie 2018, pe teritoriul Maramureșului s-au desfășurat două importante vizite diplomatice, respectiv cea a Ambasadorului Ucrainei, Excelența Sa Oleksandr Bankov, și cea a ambasadorului SUA, Excelența Sa Hans Klemm. La loc de frunte pe agenda celor două evenimente s-au aflat întâlnirile cu reprezentanții ai comunității ucrainene, printre care Nicolae Miroslov Petrețchi, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, Pasenciuc Vasile, prim-vicepreședintele UUR, domnul Miroslov Petrețchi, președintele filialei Maramureș a UUR.

Ambasadorul Oleksandr Bankov
în mijlocul liderilor ucraineni din România

Cu prilejul vizitei E.S. Ambasadorul Ucrainei a fost deschisă o expoziție de comemorare a Holodomorului, cu materiale legate de această nefastă filă a istoriei Ucrainei. Expoziția a fost amenajată în incinta hotelului Grădina Morii, urmând a fi expusă și la Memorialul din Sighetu Marmăției, și la Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko”.

Au fost vizitate instituțiile școlare din Rona de Sus, Ruscova și Poienile de sub Munte. Vizita de lucru a continuat la Baia Mare unde ambasadorul Ucrainei, alături de delegația UUR, s-au întâlnit cu reprezentanții Consiliului Județean Maramureș și cu reprezentanții Inspectoratului Școlar Județean Maramureș.

În timpul întâlnirilor s-au dezbătut probleme legate de învățământul în limba ucraineană, de manualele școlare, de taberele organizate pe teritoriul județului pentru copiii din Ucraina din zona de conflict, de podul peste Tisa.

Președintele UUR
Miroslov Petrețchi alături de
ambasadorul SUA Hans Klemm

Vizita ambasadorului SUA, E.S. Hans Klemm, în municipiul Sighetu Marmăției a coincis cu participarea Excelenței Sale la comemorarea victimelor deportării evreilor în lagărele naziste. Delegația Ambasadei s-a recules la Casa Memorială „Elie Wiesel”, după care s-a întâlnit cu numeroșii ucraineni din Maramureș, între care deputatul Nicolae Miroslov Petrețchi, președintele UUR, și membrii Comitetului filialei Maramureș a UUR.

În timpul întâlnirii au fost discutate teme precum: promovarea parteneriatului între cele două state, combaterea terorismului, promovarea și consolidarea instituțiilor democratice, relaționarea dintre populația majoritară și etnicii ucraineni, aspecte concrete ale conviețuirii, activitatea Uniunii Ucrainenilor din România etc.

Diplomații americani au fost impresionați de păstrarea obiceiurilor, datinilor și a limbii materne în rândul comunităților ucrainene din Maramureș.

Iaroslava STELIAC,
corespondent de presă al UUR

Scrisoare deschisă adresată Consiliului profesoral al Liceului Pedagogic „Taras Șevcenko”

Uniunea Ucrainenilor din România (UUR), singura organizație care îi reprezintă pe cei peste 50.000 de etnici ucraineni în Consiliul Minorităților Naționale din România și în fața celorlalte autorități ale statului, iar prin publicațiile ei, în Asociația Presei Minorităților Naționale din România, potrivit art. 62 din Constituția României și prevederilor legilor electorale ale României, fiind o organizație asimilată cu partidele și organizațiile politice, membră a Congresului Mondial al Ucrainenilor (SKU), a Congresului European al Ucrainenilor (EKU), a Consiliului Mondial Ucrainean de Coordonare (UVKR) și a Asociației pentru legăturile cu ucrainenii de peste hotarele Ucrainei (Asociația „Ucraina – Lumea”), a analizat în cadrul Consiliului Uniunii Ucrainenilor din România (UUR), reunit în ședința ordinară la data de 20 septembrie 2018, situația învățământului în limba ucraineană din România. Comisia de educație și știință a UUR a prezentat rapoartele de activitate ale inspectorilor pentru minoritatea ucraineană pe anul școlar 2017-2018 din perspectiva organizării și desfășurării examenelor naționale și a admiterii la liceu.

Pentru orice comunitate etnică cea mai importantă modalitate pentru conservarea și promovarea identității lingvistice și culturale o constituie învățământul în limba maternă. De acest drept, ucrainenii din România s-au putut bucura începând cu mijlocul secolului trecut. Dovadă stă numărul mare de personalități și reprezentanți în diferite domenii de activitate, cele ale științei, culturii, sportului etc., aceștia fiind absolvenți ai școlilor ucrainene, gimnaziale, liceale și universitare.

Oricare formă de învățământ din cele menționate constituie o verigă importantă și indispensabilă în realizarea întregului parcurs educațional.

Liceul Pedagogic Ucrainean „Taras Șevcenko” constituie, în prezent, singura posibilitate de a forma cadre didactice pentru învățământul preșcolar, primar și ar trebui să fie principala sursă de candidați pentru învățământul universitar în limba ucraineană.

Da, liceul Dvs. ar trebui să fie principala sursă de absolvenți de liceu cu bacalaureat, de viitori studenți ai secțiilor din cele trei universități de stat în care se poate studia limba ucraineană: Universitatea București, Universitatea din Cluj-Napoca și cea din Suceava. Analizându-se rapoartele

transmise de inspectorii pentru minorități se constată faptul că în ultimii ani situația elevilor și a absolvenților este în declin.

Cu toate că județul Maramureș constituie, de câteva decenii, leagănul învățământului în limba ucraineană, se poate observa că cea mai dezastruoasă situație o regăsim tocmai aici, la Liceul „Taras Șevcenko” din Sighetu Marmăției.

Din cei 48 de elevi înscriși în prima sesiune de bacalaureat, au promovat 7 elevi (14,55%); în cea de a doua sesiune din cei 34 de elevi înscriși, au promovat 2 (5,88%).

Și în ceea ce privește situația de la admitere la liceu, persistă, de câțiva ani, aceeași situație alarmantă: de exemplu, anul acesta din cele două clase aprobate în Planul de școlarizare, fiecare cu câte 28 de locuri, după toate etapele de admitere, nu s-a reușit decât formarea unei singure clase (și aceasta, incompletă), consecința fiind pierderea celeilalte clase.

Realitatea și cifrele prezentate vorbesc de la sine despre gravitatea situației la care s-a ajuns. Trebuie să completăm acest tablou cu perspectiva deloc încurajatoare a viitorului. Asta pentru că rezultatele foarte slabe creează un cerc vicios. Cu cât o școală are rezultate mai proaste, cu atât atractivitatea ei pentru populația școlară și, în primul rând, pentru elita populației școlare, scade. Scăzând numărul și nivelul celor înscriși, rezultatele vor fi și mai slabe, ajungându-se la auto-desființare.

Este nevoie de un nou început! Acest nou început trebuie să pornească de la o analiză serioasă a celor trei factori principali ai reușitei în procesul de învățământ, în ordinea inversă a posibilităților de redresare:

1. Populația școlară atrasă spre Liceul „Taras Șevcenko” a scăzut până sub nivelul de criză. Explicația principală poate fi reputația scăzută a școlii, din cauza rezultatelor. Dar o cauză la fel de importantă este pasivitatea, delăsarea conducerii liceului. Ce a făcut aceasta pentru cunoașterea condițiilor și șanselor oferite de liceu, pentru a-i convinge pe părinți că locul copiilor ucraineni din Maramureș este la liceul din Sighet? A transmis un fax, un fel de circulară. În același timp, ca exemplu, conducerea liceului fără clasă de limba ucraineană din Cavnic a desfășurat o intensă

activitate de promovare în comunele cu populație ucraineană din zona Sighet. Rezultatul? Familiile ucrainene din Maramureș preferă să-și înscrie copiii la liceul românesc din Cavnic, situat la distanță, dincolo de munți.

2. Calitatea activității la clasă este comensurabilă prin rezultatele la evaluările la nivel național. An de an acestea au fost în declin. Întrebăm: câte analize s-au făcut pornind concret de la performanțe și cu ce concluzii și măsuri s-au soldat acestea?! Cum se confirmă seriozitatea acelor concluzii și măsuri prin prisma ultimelor performanțe?

3. Sârguința și obiectivitatea managementului nu pot fi diferite de rezultate. Și totuși, acestea pot avea o contribuție suplimentară, în bine sau în rău. Spre exemplu, lipsa de stăruință și tragere de inimă în promovarea Liceului par să fie generate de concepția, evident, greșită că alte persoane și alte structuri decât echipa Liceului în frunte cu directorul ei, trebuie să se ocupe de promovare, de atragerea elevilor, de legătura cu familiile de ucraineni.

Pe de altă parte, există semnale că în climatul de muncă răbufnesc uneori expresii de egoism și aventurism, este acceptată intriga, înving jocurile de culise. Sunt defecte grave care distrug calitatea muncii, seriozitatea, performanța. Răspunderea pentru climatul colegial performant incumbă managerului.

Consiliul (Rada) Uniunii Ucrainenilor din România își manifestă profunda îngrijorare pentru situația gravă la care s-a ajuns. Ca organizație reprezentativă a comunității noastre etnice, UUR este obligată să vegheze la exercitarea drepturilor recunoscute minorității etnice împotriva eventualelor știrbiri atât din afara, cât și din interiorul ei.

Pentru aceste motive, Consiliul (Rada) Uniunii Ucrainenilor din România solicită conducerii și întregului colectiv profesoral să pregătească, să programeze și să organizeze o dezbatere foarte amănunțită și exigentă a situației la care s-a ajuns, analiză la care să participe reprezentanți ai părinților, ai autorităților locale și județene, reprezentanți ai Ministerului Educației și, nu în ultimul rând, ai Consiliului UUR.

Faceți să învingă buna credință față de locul și rolul vostru, dorința de îndreptare a lucrurilor, răspunderea față de comunitatea noastră etnică și față de calitatea educației din țara în care trăim, mândria față de calitatea de dascăl!

CONSILIUL (RADA) UUR
20 septembrie 2018

Vinnyțea în sărbătoare

În baza bunelor relații de colaborare statornice de-a lungul anilor între filiala noastră și organele administrației de stat orașenești și regionale din Vinnyțea, pe de o parte, și Școala de Artă pentru Copii „Vyșenka“ din Vinnyțea, pe de altă parte, anual, delegații din Vinnyțea și, respectiv, din partea filialei noastre, participă la acțiuni culturale organizate în cele două orașe. Și în acest an, la invitația organizatorilor, Departamentul pentru Cultură din cadrul Consiliului Orașenesc Vinnyțea și conducerea Școlii de Artă pentru Copii „Vyșenka“, cu ocazia sărbătoririi celei de-a 655-a aniversări a atestării documentare a orașului Vinnyțea, delegația Uniunii Ucrainenilor din România – filiala Iași, formată din reprezentanți ai filialei și membri ai ansamblului de dansuri populare ucrainene „Veselka“, coordonator prof. Rodica Fălișteanu, în perioada 6-9 septembrie 2018 a participat la această sărbătoare, în cadrul căreia s-a desfășurat și Festivalul „Artă fără frontiere“.

„Artă fără frontiere“ – sub această denumire s-a desfășurat cea de-a 6-a ediție a Festivalului Internațional la Colegiul de Cultură și Arte „Leontovyci“ din Vinnyțea. Organizatorul acestuia a fost Școala de Artă pentru Copii „Vyșenka“, director Tatiana Vasilievna Zaiciko, care lucrează în cadrul centrului regional cu elevi deosebit de talentați. De data aceasta oaspeți ai orașului de pe Bug, la festivalul sus-menționat, au fost două colective de artiști din Georgia și România.

Limbajul artelor este într-adevăr internațional, nu cunoaște frontiere și nici convenții. Este dincolo de politică, capabil să unească și să creeze cea stare de spirit, care favorizează dezvoltarea fiecărei persoane creative și pline de inițiativă. La toate festivalurile, care au fost organizate până acum de Școala de Artă pentru Copii „Vyșenka“ au luat parte oaspeții din Georgia și România. Ansamblul de dansuri „Veselka“, constituit din elevi de la Colegiul Național de Arte „Octav Băncilă“ din Iași, sub egida Uniunii Ucrainenilor din România s-a prezentat cu dansuri ucrainene și ale altor popoare – populare, clasice, balet, mo-derne. Acolo unde sunt pedagogii talentați, sunt și copii talentați, care înțeleg limbajul dansului fără cuvinte. Și nu e de mirare, căci arta este fără frontiere.

Zilele orașului Vinnyțea se sărbătoresc în mod tradițional toamna, în prima sau a doua sâmbătă a lunii septembrie, cu unele excepții, în urma unor decizii ale Consiliului Municipal.

În ziua de 7 septembrie 2018, în sala de spectacole a Colegiului de Cultură și Artă din Vinnyțea, în cadrul Festivalului „Artă fără frontiere“ a avut loc, începând cu orele 12.00, Master-class al dansului gruzin, iar începând cu orele 17.00, un concert la care au participat: ansamblul de dansuri „Veselka“ al filialei Iași a UUR, ansamblul de dansuri naționale georgiene „Meskheti“ și ansamblul național vocal-instrumental „Gorula“.

Sâmbătă, 8 septembrie 2018, Vinnyțea a sărbătorit cea de-a 655-a aniversare în prezența președintelui Ucrainei, Petro Poroșenko, a premierului Volodymyr Groisman, a deputaților și a ambasadourilor străini. „Capitala s-a mutat acum la Vinnyțea“, spuneau locuitorii orașului care în ciuda vremii nefavorabile s-au adunat, în ploaie, în Piața Independenței.

Primarul orașului Vinnyțea i-a întâmpinat pe președinte și pe primul ministru pe bulevardul Sobornaia. În drum spre scena principală, oaspeții s-au oprit în fața expoziției „Istoria simbolurilor Vinnyței“, unde li s-au prezentat însemnele puterii primarului și cheia orașului precum și istoria stemei orașului. În Piața Independenței s-au desfășurat festivitățile tradiționale cu felicitări din partea președintelui, premierului și a primarului. „Cel mai frumos, cel mai european oraș din Ucraina! Nici ploaia nu ne împiedică să sărbătorim cu adevărat această zi de naștere. Vinnyțea știe nu numai să sărbătorească, în anul 2014, la începutul agresiunii rusești, locuitorii din Vinnyțea au fost primii care au trimis voluntari pe front. Departamentul Forțelor Aeriene încă din prima zi a războiului a asigurat acoperirea cerului

pașnic al Ucrainei. Cei mai buni fii și fiice și-au dat viața, apărând pământul ucrainean. Regiunea Vinnyțea și orașul Vinnyțea știu să și muncească. Adevărat simbol, cum a devenit Vinnyțea în urma descentralizării, spiritul de transparență este la dvs. cel mai eficient și cel mai rezultativ. Regiunea și orașul Vinnyțea știu să conserve istoria tradițiilor culturale. În urmă cu 100 de ani, Vinnyțea a fost capitala RPU, iar Symon Petliura tot aici se gândea la asigurarea statalității ucrainene. De aici, din Vinnyțea, doresc să salut și alte orașe din Ucraina, care astăzi sărbătoresc zilele orașului. Te felicităm, Dnipro! Te felicităm, Mykolaiv! Te felicităm, Luțk! Te felicităm, Jytomyr! Aș dori, în mod deosebit să felicit Luhansk-ul, situat în teritoriul ocupat. Vom face tot posibilul pentru a reinstaura sărbătorirea orașului ucrainean Luhansk odată cu suveranitatea Ucrainei și odată cu drapelele ucrainean“, a spus Poroșenko.

Volodymyr Groisman, în discursul său, a menționat că succesul Vinnyței constă în exigența cetățenilor față de autorități. „Vinnyțea este de neegalat și toate acestea datorită fiecăruia dintre voi, cei care au decis pentru ei înșiși că noi avem dreptul să trăim în cel mai bun oraș, să circulăm

pe drumuri bune, să mergem la școli și grădinițe noi, să lucrăm în întreprinderi noi. Noi am parcurs un drum nu prea ușor. În față mai sunt multe provocări, însă exigența dumneavoastră față de autorități dă rezultate excelente. Sunt întrebare: în ce constă succesul Vinnyței? Momentul inițial al succesului a fost acela că autoritățile au început să-și respecte cetățenii. Din respect pentru fiecare dintre voi, din unirea aspirațiilor noastre, putem face treaba noastră eficient. Eu sunt convins, că acum sub conducerea lui Serghei Anatolievici (primarul orașului) scrieți o istorie frumoasă și glorioasă a Vinnyței. Și nu ne vor împiedica nici vremea, nici alte obstacole“, a spus Volodymyr Groisman.

Primarul orașului Serghei Morgunov a mulțumit locuitorilor din Vinnyțea pentru contribuția lor la dezvoltarea orașului și la succesele realizate până în prezent. „Avem o istorie care se întinde pe mai multe secole, o istorie interesantă cu tradiții îndelungate în domeniul administrației. Anul acesta sărbătorim 380 de ani de la adoptarea Legii Magdeburg. Noi toți, în acești ani de Independență a Ucrainei, am fost martorii dezvoltării orașului nostru. Știm exact ce trebuie să facem ca

orașul Vinnyțea să fie întotdeauna un oraș lider. La noi vin să construiască fabrici investitori cu reputație mondială. Construim grădinițe, stadioane, școli. Noi dezvoltăm transportul, infrastructura, creăm noi parcuri și piețe. Toate acestea reprezintă meritul dumneavoastră, stimați locuitori ai orașului Vinnyțea! Stimă și mulțumiri vi se cuvin pentru asta“, a spus Serghei Morgunov.

Compania de bijuterii „Diadema“ a realizat pentru Vinnyțea sigilii ceremoniale, care au fost înmânate oficial secretarului Consiliului Local, Pavel Iablonskyi. Sigilii ceremoniale care vor completa colecția de simboluri ale orașului. Apoi, simbolurile orașului vor avea un loc de cinste printre exponatele viitorului Muzeu de Istorie al orașului Vinnyțea.

Sărbătoarea orașului Vinnyțea s-a desfășurat în Piața Independenței. Aici au fost organizate diferite expoziții, ateliere de creație, concursuri, spectacole de diferite genuri, precum și spectacole de divertisment pentru copii, evenimente de caritate.

Programele artistice s-au desfășurat, de asemenea, și în alte multe locații: în piața Europei, pe Maidanul Nebesnoi Sotni, pe strada Sobornaia, în Piața „Vasyl Stus“, în parcul orașenesc central.

În acest an orașenii și oaspeții erau așteptați cu „Târgul de nuntă“ și luptele cavalerilor, cu multă muzică clasică, interactivă, banere și rollap-uri, master-clase și mult divertisment pentru copii și adulți. În parcul central a avut loc și festivalul mâncărurilor tradiționale ucrainene sub denumirea de «Vinnyțea Food Fest», precum și spectacole cu artiști din afara Ucrainei. Timp de trei zile, Piața Fântâniei a devenit o locație „apetisantă“ a orașului atât pentru localnici, cât și pentru vizitatori. Produsele alimentare au fost prezentate de 50 de participanți din diferite părți ale țării.

Pentru oaspeții mai mici, veniți la sărbătoare, a fost organizată o zonă specială. Aici copiii puteau sări pe trambulină, sau să ia parte la diverse cursuri interactive și de master.

În Piața Europei a fost organizat festivalul „Vinnyțenii au talent“, unde copiii, adulții și chiar familiile întregi, au avut posibilitatea de a-și etala măiestria în domeniul artelor.

În Parcul Central al orașului, lângă fântânile arteziene și-au prezentat programul colectivele din Georgia, ansamblul nostru de dansuri „Veselka“ și ansambluri ale unor asociații naționale ale orașului.

La Teatrul de Vară au fost prezentate realizările regiunii Vinnyțea la festivalul recoltei. Aici putea fi admirat cel mai mare „Diduch“ din regiune, precum și pâine folosită în ritualuri tradiționale, lucrări de artă decorativă și aplicată etc.

Pe stadionul din Parcul Central, de ziua orașului a fost organizat un adevărat spectacol pugilistic, „Marele Box“. În ring au apărut cei mai buni boxeri din Vinnyțea și din străinătate. Spectatorii au fost martori la șapte confruntări între boxerii din Georgia, Ucraina, Germania și Ungaria.

În Piața Nebesnoi Sotni, prin reprezentări speciale, vizitatorilor orașului le-au fost prezentate viitoarele planuri de dezvoltare a orașului Vinnyțea pentru următorii câțiva ani și au primit informații interesante despre cele mai importante întreprinderi din regiunea Vinnyțea.

Sărbătoarea s-a încheiat în Piața „Vasyl Stus“ cu un concert grandios susținut de participantul la Eurovision 2018 – Melovin; renumita cântăreață din Ucraina, Natalia Mogilevskaia; DJ Kozak System și alții, urmat de un grandios spectacol de artificii spre bucuria spectatorilor. Bună ziua, Vinnyțea și la revedere în anul 2019!

Victor HRIHORCIUC,
președintele filialei Iași a UUR

Ațiunea face parte dintr-o serie de manifestări artistice, organizate de UUR Timiș în localitățile în care trăiesc ucraineni. Astăzi, 29 septembrie 2018, un astfel de eveniment are loc la Variaș.

Sunt prezente formații artistice din Petroasa Mare, Dragomirești, Știuca, Remetea Mică, Variaș și din Tîrnova, județul Arad.

La ora 15,00, în sala Căminului Cultural, a început spectacolul. Domnișoara Nicoleta Hrin, prezintă formațiile participante, apoi invită la microfon pe dl Iura Hleba, președintele UUR Timiș.

Dl Gheorghe Hleba salută pe toți cei prezenți și adresează cuvinte de laudă tuturor formațiilor prezente și coordonatorilor acestora, fiind foar-

Zilele Culturii Ucrainene

te bucuros și mândru de aceste formații.

A început spectacolul cu formația artistică „Kedrovyna” din Petroasa Mare, pregătită de doamna prof. Cubaș Mariana, apoi au urcat pe scenă gazdele cu formația lor „Smericika”, pregătită de inimoasa Ileana Băiculescu. Spectacolul a continuat cu formația „Zabava” din Știuca, a cărei prestație a fost îndelung aplaudată. Această formație este pregătită de dna prof. Holovciuk Maria. Au urmat frumoșii tineri din Dragomirești „Molodi dubky”, însoțiți de

prof. Cinar Mioara, care au interpretat piese vocale ucrainene foarte frumoase.

Din Tîrnova, județul Arad, împreună cu dl președinte Miculaiciuc Gavrilă, a fost prezentă o formație artistică ucraineană condusă de Miculaiciuc Parasca.

„Huțulii din Banat” și „Remeteanca” din Remetea Mică ne-au înveselit, ca de obicei, cu frumoase momente muzicale. Au încheiat spectacolul, care a ținut aproximativ 2 ore, invitații noștri de la Școala Gimnazială Variaș, grupul de dansa-

tori „Sf. Sava”, coordonat de dna Cirici Nada.

La Școala din Variaș, se învață limba ucraineană sub îndrumarea prof. Nicolae Corneșcian.

După încheierea spectacolului, dl Hleba Iura, președintele UUR Timiș, a felicitat toate formațiile artistice prezente, cărora le-a înmănat diplome de participare. De asemenea, a felicitat toți coordonatorii formațiilor artistice pentru munca depusă la instruirea și perfecționarea grupurilor artistice pe care le reprezintă.

Seara s-a încheiat cu o cină festivă, urmată de o binemeritată socializare prin dans. Mulțumim UUR pentru sprijinul ce ni-l acordă.

Irina BEUCA

La „Conviețuiri” am respirat aer proaspăt de munte

În județul Suceava, în frumoasa noastră Bucovină conviețuiesc, împreună cu românii, și alte naționalități. Cei mai numeroși sunt ucraineni, apoi rromi, ruși-lipoveni, polonezi, evrei, germani și chiar maghiari etc. Dulcea noastră Bucovină se aseamănă cu un imens buchet de flori multicolore, care încântă ochiul oricui. Cine o vizitează rămâne cu amintiri de neuitat, deoarece Bucovina cuprinde toate formele de relief și cele mai multe și mai faimoase mănăstiri, construite mai ales de marele voievod Ștefan cel Mare. Bucovina este plină de lăcașuri de cult și tot aici găsim cei mai credincioși oameni. Voroneț, Sucevița, Moldovița, Putna, Arbore, Dragomirna sunt doar câteva dintre cele mai vestite mănăstiri.

La 26 august 2018, s-a desfășurat cea de-a 25-a ediție a Festivalului Interetnic „Conviețuiri” la Paltinu, localitate de munte, cu populație majoritară de ucraineni. Acest vestit festival a fost inițiat de doamna Iaroslava Colotelo, pe atunci având funcția de consilier pe probleme etnice la Ministerul Culturii, iar astăzi este președinte al Organizației UUR București. Doamna Iaroslava Colotelo a colaborat foarte mult cu ucrainenii din

localități, unde există populație ucraineană: Negostina, Siret, Șerbăuți, Rădăuți, Brodina, iar anul acesta, la un sfert de veac, domnul Ilie Sauciuc, președinte al Organizației UUR – filiala Suceava, împreună cu tot comitetul au decis că la Paltinu este cel mai potrivit loc pentru această

manifestare. Într-o zi de vară frumoasă, senină, cu aer proaspăt de munte, cu parfumul falnicilor brazi ce stau pe munți de strajă, s-au adunat mulți invitați cu grupuri specifice etniilor semnificative. La început s-a format coloana pentru parada portului popular, în fața căreia au defilat doi cai frumoși, cum numai aici, la munte, poți vedea. La intrarea în frumosul Cămin Cultural, modernizat după standarde europene, fiecare oaspete a fost întâmpinat, după tradiția ucraineană, cu pâine și sare, de o gospodină a satului, îmbrăcată într-un frumos costum popular al huțulilor.

Domnul președinte Ilie Sauciuc, în calitate de gazdă, că doar este localnic, fiu al satului Paltinu, a prezentat programul și invitații. A fost prezent, ca întotdeauna, la manifestările ucrainenilor, domnul deputat și președinte al UUR, Miroslav Nicolae Petrețchi. De asemenea, au fost prezenți doamna Liuba Horvat, secretar general al UUR, domnul Victor Hrihorciuc, președintele filialei UUR Iași, unii dintre membrii comitetului UUR Suceava, cât și reprezentanți ai altor etnii: ai rușilor-lipoveni,

polonezilor, evreilor, rromilor, germanilor, maghiarilor, care cu toții au rostit cuvinte de bun venit și au vorbit despre tradiții și obiceiuri și despre buna înțelegere între aceste etnii. Programul artistic a fost deschis de către un grup de copii ucraineni, talentați din Vatra Moldoviței, cu un foarte frumos și interesant scenariu. Din Maramureș au fost prezenți pe scenă două forma-

ții: corul mixt „Vocile Ronei”, deja foarte cunoscut și apreciat, cât și grupul vocal bărbătesc „Cervona kalyna”, care au interpretat câteva frumoase cântece ucrainene. În continuare, au evoluat două grupuri vocale ale ucrainenilor din Negostina: „Vocile Negostinei” și „Cervona kalyna”, precum și grupul vocal local „Polonyka”. Grupul vocal al germanilor a fost mult apreciat și aplaudat. Pe scenă s-a dansat mult, iar cei de la „Kozaciok” și „Cervona kalyna” au adunat multe aplauze pentru frumoasele dansuri ucrainene.

În încheierea programului artistic, au urcat pe scenă invitații speciali din Ucraina: Irina Șteț, artist emerit al Ucrainei, împreună cu un grup de trei soliste. Multe aplauze și aprecieri au primit din partea publicului numeros din sală.

La acest festival s-a cântat, s-a dansat, s-au purtat discuții pe tema bunei conviețuiri între minorități, iar masa festivă a fost plină de cele mai frumoase și vechi melodii ucrainene păstrate din străbuni. În drum spre această manifestare am admirat munții noștri seculari, am respirat aerul curat și binefăcător pentru sănătatea noastră, am oprit la „Palma” unde ne-am fotografiat, spre amintire. Aici, în acest loc s-au întâlnit meșterii care au construit drumul ce străbate munții, unii dintr-o parte, alții din sens opus și în semn de recunoștință pentru finalizarea lucrării și-au dat mâna și au înălțat acest monument numit „Palma” care, între timp a devenit popas turistic. Tot dru-

mul am cântat că doar așa îi stă bine ucraineanului, iar cântecul îl menține.

A fost o manifestare foarte reușită și mult apreciată, iar noi mulțumim pentru invitație.

Felicia GRIGORAȘ

județul Suceava. Primele 7 ediții ale festivalului s-au desfășurat în localitatea Măriței când director al Căminului Cultural a fost domnul profesor Kolea Kureliuc, care fiind acum la pensie, este președinte al organizației UUR locale. După primii 7 ani, „Conviețuirile” s-au desfășurat și în alte

Minoritatea ucraineană își cinstește seniorii

Aș putea spune, fără să greșesc, că Bucovina a fost și este leagănul minorităților. Numai în cuprinsul Rădăuților viețuiesc în colaborare membrii a trei minorități: români, germani și evrei. Iar în localitățile limitrofe este o puternică comunitate de ucraineni. Cea mai numeroasă minoritate ucraineană există în orașul Siret, apoi în multe alte localități ale județului Suceava.

Minoritatea ucraineană obișnuia să se folosească de orice prilej pentru a strânge membrii săi la orice sărbătoare. Să te ții atunci! Cântec, joc și voie bună. Din câte cunosc eu, cam de vreo șase decenii, la sărbătorile lor, ucrainenii invitau și români, iar românii pe ucraineni, și nu numai. În rândurile acestora aveau mulți prieteni și chiar se cununaseră între ei. Chiar și sărbătoarea persoanelor vârstnice avea la ei o tradiție de zeci de ani, numai că nu se chema așa.

Fiind în apropierea „Zilei persoanelor vârstnice” (deși trecuse) Uniunea Ucrainenilor din România, filiala Suceava (președinte prof. Ilie Sauciuc, inspector școlar), în colaborare cu filiala Rădăuți (președinte Vasile Paszar) au organizat sărbătoarea seniorilor uniunii, și nu numai, într-un select restaurant din orașul Siret. Patronul acestui local a avut grijă să pregătească sala, care arăta ca-n povești. La sărbătoare au participat etnici ucraineni și români din Suceava, Rădăuți, Siret, Brodina, Paltinu, Bălcăuți și Negostina, în total aproximativ 100 de persoane.

La instaurarea și menținerea la cote ridicate a

bunei dispoziții și-au adus contribuția grupul vocal-instrumental din satul Paltinu, grupul vocal „Kolomyika” din Siret (prof. Zinca Ianoș); ansamblul folcloric din Negostina (prof. Petru Șoiman). Au mai contribuit doamna Elena Torac, artist popular; Artemizia Gheorghii, învățătoare; preotul Mihai Cobziuc, Gheorghe Dască, învățător. Ce mai, fiecare dintre noi și-a adus contribuția chiar cu o simplă snoavă.

Manifestarea a fost deschisă de prof. Mihai Mihăiescu-Aniuk, consilierul prefectului Suceava pe probleme de minorități, urmând domnul Vasile Paszar, Eusebie Fraseniu, profesor din Negostina. Primul a prezentat salutul Inspectoratului Școlar Suceava cu prilejul acestei manifestări și cel transmis de domnul Ilie Sauciuc. Ceilalți au vorbit despre importanța „Zilei pensionarilor” și a „Zilei mondiale a profesorilor”. Au elogiat activitatea cadrelor didactice, având în vedere că majoritatea dintre noi erau cadre didactice. Au fost și ingineri, medici și de alte profesii.

La manifestare a participat și o minidelegație din partea Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor „Speranța” din orașul Rădăuți, la rândul ei fiind formată din români și ucraineni.

S-a simțit că a fost o adevărată sărbătoare, fiind punctată cu multe momente vesele. După cum îl

cunoaștem, învățătorul Gheorghe Dască, octogenar, a recitat fabula „Greierile și furnica”, parodie după celebra poezie. Interpretarea lui a fost magistrală! Apoi a povestit mai multe întâmplări hazlii, mai ales petrecute cu oameni de știință.

Preotul Mihai Cobziuc, cunoscut și ca textier și compozitor, a interpretat mai multe cântece, creații personale, culminând cu cântecul „Ave Maria”, iar în duet cu profesorul Petru Șoiman a cântat cântece ucrainene.

Grupul vocal din Paltinu a interpretat mai multe melodii ucrainene și românești. Toate componentele grupului au evoluat și individual, întrecându-se între ele. Iar singurul bărbat din grupul

lor, badea Costan, la cei peste 80 de ani ai săi, a dovedit multă virtuozitate în mânărea fluierului. A cântat încontinuu cât au evoluat „fetele din grupul său”, fete de la 75 de ani în sus.

Soliștii și ansamblurile au avut mai multe intervenții pe toată durata manifestării. Iar de jucat, s-a jucat înfocat. Ce bine s-au potrivit versurile lui George Coșbuc și aici: „Sunt greu bătrâni de pornit, / Dar, de-i pornești, sunt greu de-oprit”.

Pe durata câtorva ore, toți am uitat de nezezurile zilnice, pentru că nu-i om să n-aibă nezezuri. Iar în finalul manifestării toți s-au rugat să fie sănătoși până la anul, pentru că vor petrece așa din nou. Să dea bunul Dumnezeu să fie așa! Am reținut că mulți au spus că a fost mai frumos ca în ceilalți ani. Dacă a fost așa, atunci meritul este al domnului Vasile Paszar, în primul rând, care s-a ocupat de întreaga organizare. Ceilalți doar l-au ajutat, unii chiar numai cu vorba. Asta a fost părerea mea și numai a mea.

Text prof. Gheorghe DOLINSKI
Foto Mihai BOICIUC

Festivalul minorităților etnice din Timișoara

Festivalul minorităților etnice a fost organizat de Primăria Municipiului Timișoara și Consiliul Consultativ al Minorităților Naționale.

Au participat toate minoritățile etnice din Timișoara, ansambluri folclorice românești, formații artistice din alte orașe și țări care au fost invitate (Asociația Italianilor din Timișoara a invitat un grup artistic din Roma – Italia, aromânii au venit din București și Constanța, sârbii au invitat o formație de tamburași din Serbia).

Festivalul minorităților etnice a debutat în seara de 22 septembrie, la Casa Adam Müller Guttenbrunn, unde tineretul a participat la o masă rotundă de socializare, urmată de un bal. Dumini-că a avut loc pregătirea standurilor. La ora 13:00, a început parada portului popular din Piața Operei pe traseul Catedrală – Primărie – Parcul Rozelor.

Deschiderea spectacolului s-a desfășurat pe scena din Parcul Rozelor de către primarul Timișoarei, dl Nicolae Robu, în prezența delegațiilor fiecărei etnii participante. Din partea UUR, la deschiderea oficială a participat dl Gheorghe Hleba, președinte al filialei Timiș și președinte în exercițiu al Consiliului Consultativ al Minorităților din Timișoara.

Fiecare etnie a avut un pavilion dotat cu masă, băncuțe, curent electric, unde au fost expuse costume populare, obiecte reprezentative (vase de lut, potcoave, aranjamente florale), cărți și mâncăruri tradiționale.

Noi, ucrainenii, am expus costume populare din mai multe zone, cusături populare (benzi cusute cu mulți ani în urmă), vase de lut confecționate și pictate de copii din organizația noastră, cărți, ziare și reviste ucrainene, instrumente muzicale. La capitolul gastronomie, am avut preparate culinare specifice: holobții, pampuşky, hremzlyky, pyrohy, zavyvanyky) și tradiționala horilka, toate foarte apreciate de publicul prezent în număr mare.

Artistul vizual, Boris Coval Lepei, membru al UUR Timiș, a desenat, în mod gratuit, portrete frumoase doritorilor, admirate de toți cei prezenți.

Pe scenă, am fost reprezentați de formațiile artistice „Zabava” din Știuca și „Huțulii din Banat” din Remetea Mică și Giarmata, cu cântece și dansuri ucrainene, aplaudate îndelung de către spectatori.

Spectacolul s-a încheiat seara târziu.

Irina BEUCA

Miraj de toamnă...

Cu raze palide s-arată
El, Soarele, al toamnei domn;
Iar „ea”-i șoptește-ngândurată:
„Pământului îi este somn...”

Își scutură rodul bogat
Bătrâna toamnă

Care de mult a-nununat pământul,
Ca o mare doamnă.

Și vântul, marele prezent
Șoptește pe acorduri line

„A mai trecut un an și tu...
Ce ai făcut, tu, pentru tine?”

Ai meditat, te-ai bucurat?
Ai mai zâmbit din când în când?

Poate te faci că ai uitat?!
Nu suntem veșnici pe pământ”.

Și zboară vântul peste culmi
Purtat de aripi și de dor

Ba plouă, ba e soare acum
Iar te cuprinde un fior

E o nostalgie anuală,
Dar anul ăsta e mai clar...

A mai trecut „o veșnicie”
Și ne-am trezit în toamnă... iară.

Claudia SEMCIUC

Luna octombrie sau Brumărel este a zecea lună a anului în calendarul gregorian și cea de-a doua lună din străvechiul calendar biblic. Prima zi a lunii este consacrată unei sărbători creștine închinată Maicii Domnului, prilej cu care locuitorii satului sucevean Bălcăuți prăznuiesc și hramul bisericii.

Semnificația religioasă a zilei de 1 octombrie

Acoperământul Maicii Domnului (în Moldova și sub forma *Pocrovă* < ucr. *Pokrova*) este o sărbătoare a Maicii Domnului care se prăznuiește în amintirea unei minuni întâmplată în biserica Maicii Domnului din cartierul Vlaherne din Constantinopol, pe timpul împăratului Leon al VI-lea „Filosoful” (886-912), când Sfânta Fecioară s-a arătat, în toată mărirea ei cerească, Sfântului Andrei cel nebun pentru Hristos, ca ocrotitoare și mijlocitoare a creștinilor.

Acoperământul Maicii Domnului este prăznuit

„Sărbătoare în satul meu”

cuvântarea IPS Pimen, au zăbovit la noi părțile din moaștele Sfinților: Sfântului Ierarh Nicolae, Sfântului Mucenic Pantelimon, Sfinților Împărați Constantin și mama sa Elena și o foarte mică părticică din Lemnul Sfintei Cruci (aflate spre închinare în biserica Izvorul Tămăduirii de la Spitalul Județean Sfântul Ioan cel Nou de la Suceava).

După Sfânta Liturghie, soborul de 11 preoți împreună cu oficialitățile și credincioșii prezenți au săvârșit slujba de sfințire a clopotului și slujba Parastasului, în fața Monumentului Eroilor, în memoria ostașilor satului nostru, căzuți în cele două războaie mondiale. Pentru prima dată glasul noului clopot de peste 500 de kg a vestit libertate

luptă pentru apărarea patriei și a credinței strămoșești, pentru unitatea neamului și pentru neatârnairea lui, în Primul și al Doilea Război Mondial, dar și în memoria celorlalți știuți doar de Bunul Dumnezeu. Domnul să le dea odihnă veșnică celor cărora le datorăm faptul că ne putem ruga acum și aici”.

Festivalul „Sărbătoare în satul meu” ajuns la a IX-a ediție

Hramul a debutat sâmbătă, 29 septembrie, când bălcăuțenii au fost invitați la hora satului Bălcăuți. Atmosfera a fost întreținută de formația „Lyric” din Suceava.

pe pământul vostru pentru toți locuitorii lui (Leviticul 25, 10), libertate oferită prin jertfa lor, a eroilor.

Având în vedere că până acum nu s-a reușit ridicarea unui monument în cinstea lor și există această dorință arzătoare în rândul credincioșilor din localitate, și aflându-ne în anul comemorativ al Marii Uniri prin implicarea și cu sprijinul Primăriei, dar și pe cheltuiala enoriașilor

cel mai fervent în Bisericile de tradiție slavă, poate și pentru că Sf. Andrei cel nebun pentru Hristos este considerat de aceștia ca fiind de origine slavă. În ultima vreme, sărbătoarea a început să fie din ce în ce mai cunoscută și mai populară și la români, numeroase biserici și mănăstiri din țară și din diaspora românească purtând acest hram.

Sfințire de monument și clopot la Bălcăuți, cu ocazia hramului

Ca în fiecare an de 1 octombrie, bălcăuțenii și-au priment sufletele și au pășit cu smerenie în biserică unde s-a săvârșit Sfânta Liturghie cu ocazia sărbătorii Pocrovei. Despre evenimentul religios la care au participat și mulți credincioși din satele vecine am stat de vorbă cu preotul paroh Cosmin Cucu: „Sărbătoarea Acoperământul Maicii Domnului este una dintre cele mai frumoase sărbători închinată Fecioarei Maria, fiind momentul când ne aducem aminte de neîncetatul ajutor al Maicii Domnului. Cum să nu dobândim nădejde de mântuire când știm că pe tine te-am ales pentru a-i fi Lui Maică și te-a făcut creștinilor, care te cinstesc, apărătoare nebiruită?”

Cu multă nerăbdare, toți enoriașii parohiei Bălcăuți au așteptat hramul bisericii care a îmbrăcat haine frumoase de sărbătoare. Acum, întreaga suflare creștin-ortodoxă aduce slavă lui Dumnezeu și Maicii Sale Preacurate pe care o cinstim prin prezență, cântare și rugăciune.

Încercăm ca la fiecare hram al parohiei noastre să avem spre închinare sfinte moaște, pentru a-i întări în credință și pe credincioșii noștri, știind că sfinții se roagă pentru noi și rugăciunea lor este primită de Dumnezeu „Căci totdeauna, în toate rugăciunile mele, mă rog pentru voi toți cu bucurie” (Filipeni 1,4). Ca și în ceilalți ani, Biserica noastră a fost neîncăpătoare în ziua hramului, dovadă că în părțile noastre creștinii ortodocși o cinstesc pe Măicuța Sfântă și pe sfinții plăcuți lui Dumnezeu, cunoscând că existența Sfinților și a sfințelor moaște sunt dovezi palpabile ale prezenței Duhului Sfânt în viața lor.

Biserica Ortodoxă cinsteste sfinții pentru că-i cinsteste Dumnezeu pe sfinți. De aceea, și anul acesta, prin mila lui Dumnezeu și prin bine-

parohiei s-a ridicat acest monument impozant, de 6,5 m înălțime.

Monumentul pe care l-am ridicat cu multă trudă este o jertfă și un prinos de recunoștință pentru memoria eroilor căzuți pe câmpurile de

Sărbătoarea a continuat în data de 30 septembrie pe scena din centrul satului unde s-a desfășurat cea de-a IX-a ediție a festivalului „Sărbătoare în satul meu”, printre organizatori numărându-se Primăria comunei Bălcăuți, Consiliul Local Bălcăuți, Uniunea Ucrainenilor din România și Asociația Culturală „Kozaciok”. Deschiderea oficială a festivalului a fost făcută de primarul Vasile Șoiman, de doamna director Secstilia Gherasă și de preotul Cosmin Cucu. Pe scena festivalului au evoluat ansamblurile: „Stejărelul” – Cajvana, „Kolomyika” – Siret, „Cervona kalyna” – Negostina, „Siretul” – Siret, „Kozaciok” – Bălcăuți, grupul vocal „Vocile Negostinei”, precum și soliștii vocali Daniela Prichici, Răzvan Ciobanu, Ana-Maria Roman, Anastasia și Teodora Seserman, Delia și Denisa Băbălean, Iuliana Loghin. Invitați speciali ai festivalului au fost Felicia Oblesniuc, Laura Haidău și Viorica Dumbravă. Atmosfera a fost întreținută și de formația „Inedit” din Suceava.

Prezentarea spectacolului a fost asigurată de cea care semnează aceste rânduri, coordonatorul festivalului fiind Petru Șoiman de la care am încercat să obținem și câteva gânduri: „A devenit deja tradiție organizarea acestui eveniment cultural în satul nostru. A noua ediție a festivalului „Sărbătoare în satul meu” a prins viață cu multă muncă, cu multe emoții, cu oameni frumoși și cu timp favorabil. Sper că am reușit și anul acesta să oferim spectatorilor un moment artistic de calitate. Tot ce contează la astfel de manifestări este ca oamenii să aibă parte de câteva ore de folclor, voie bună, socializare și multe zâmbete.

E momentul să tragem linie și să mulțumim oamenilor și instituțiilor partenere care ne-au sprijinit în demersul nostru. Mulțumim lui Dumnezeu pentru soarele prietenos! Mulțumim pentru finanțare Primăriei și UUR!

Ca de fiecare dată, greul organizării a căzut pe mine și pe voluntarii ansamblului „Kozaciok” din Bălcăuți, cărora le mulțumesc din suflet. Progresăm ușor, ușor... învățăm treptat să ne implicăm chiar dacă nu în totalitate – dar măcar câte puțin! Sper din tot sufletul ca la anul să fim și mai mulți”.

Lăcrămioara GRIGORCIUC

Festivalul „Oktoberfest în Est“ la Gura Humorului

Pretutindeni, în mod obișnuit, începutul toamnei este caracterizat de belșugul recoltelor de produse agricole, viticole, pomicole etc., dar și de petrecerile organizate cu această ocazie. În Bucovina, începutul toamnei este caracterizat și de multiple desfășurări de evenimente recreative, culturale sau de altă natură care, prin programul lor, contribuie la relaxare. În contextul unor astfel de evenimente se încadrează și orașul-știțiune Gura Humorului din județul Suceava. În mod excepțional, anul acesta, începutul de toamnă a avut o semnificație deosebită deoarece, pentru prima dată, aici s-a desfășurat și un festival originar din Germania numit „Oktoberfest“. Acesta este un festival tradițional al bunei dispoziții specific orașului München din Bavaria și este renumit în lume prin modul cum se desfășoară. În România, un astfel de festival a început să aibă loc în urmă cu zece ani devenind tradițional la Brașov, iar din anul acesta s-a desfășurat și la Sibiu, în ambele localități aflându-se o însemnată comunitate de etnie germană. Iată că, urmând exemplul acestor două orașe, și în orașul Gura Humorului din centrul Bucovinei multietnice s-a desfășurat în premieră un astfel de festival.

Evenimentul a fost posibil datorită inițiativei și străduințelor depuse de dl Gheorghe Flutur, președintele Consiliului Județean Suceava în colaborare cu dl Marius Ursaciuc, primarul orașului Gura Humorului. Aici, festivalul având numele de „Oktoberfest în Est“ s-a desfășurat în perioada 20-23 septembrie în zona de agrement din Parcul „Ariniș“. La festival au fost invitați mulți oaspeți de seamă – doamna Mirela Adomnicăi, prefect al județului Suceava, primarii orașelor și ai unor comune din județ, reprezentanți ai organizatorilor festivalului de la Brașov, directorii firmelor și companiilor care au sponsorizat acțiunea. Un oaspete deosebit a fost dl Lilian Carmanu, președintele Consiliului Raional Ialoveni din Republica Moldova.

Festivalul a început cu o mare paradă care a străbătut artera principală a orașului, centrul acestuia, după care s-a îndreptat spre Parcul „Ariniș“. Parada a fost deschisă de călăreți în costume populare, pe cai de rasă, urmată de calești în care au luat loc personalitățile amintite, dar și alte persoane de vază urmate de care alegorice, mașini de epocă, un trenuleț cu butoaie de bere purtând marca „Bermas“. Au defilat reprezentanți ai etniilor conlocuitoare printre care și cei ai ucrainenilor (membrii ansamblului „Kolomyika“ conduși de doamna Zirca Ianoș), grupuri de sportivi, vânători și motocicliști. Defilarea s-a desfășurat în ritmul muzicii de fanfară a patru formații: „Stămăteanca“, „Trandafirul“ din Calafindești, „Brazii Bucovinei“ din Sf. Ilie și „Buninți“ din Mihoveni. Pe tot parcursul său, parada a fost aplaudată, fotografiată și înregistrată video de spectatorii postați pe ambele părți ale traseului. O paradă de o asemenea amploare humorenilor nu le-a mai fost dat să vadă de multă vreme.

Partea a doua a festivalului – cea mai importantă – a avut loc în Parcul „Ariniș“. Aici, sub un cort imens, cu o capacitate de o mie de persoane, s-au desfășurat fazele festivalului propriu-zis. Pe o scenă în mijlocul căreia trona un mare butoi cu bere marca „Bermas“ (regina blondă a berii), în fața unui public care umplea până la refuz spațiul disponibil, s-au urecat la invitația primarului orașului Gura Humorului oficialitățile și persoanele

de onoare. Luând cuvântul, primarul orașului, dl Marius Ursaciuc, îmbrăcat în costum bavarez, în calitate de gazdă, după urarea de bun venit adresată celor prezenți a prezentat importanța deosebită a acestui eveniment pentru locuitorii orașului, dar nu numai pentru ei, în contextul faptului că și în acest oraș, ca de altfel în toată Bucovina, dintotdeauna au conviețuit în armonie și bună înțelegere cu populația autohtonă, numeroase etnii, inclusiv germani, reprezentanții acestora împreună cu toți cei prezenți la acest eveniment bucurându-se acum de o atmosferă specific germană. Faptul este cu atât mai plăcut, cu cât în Germania se află mulți foști locuitori de origine bucovineană, unii chiar din acest oraș, care acum

s-au întors ca turiști să vadă sau să revadă locurile de baștină sau cele ale părinților sau strămoșilor lor. A mulțumit tuturor instituțiilor, companiilor, în mod deosebit „Bonima“ și „Bermas“ care, în parteneriat cu Primăria, sponsorizând festivalul, au asigurat succesul său. Mulțumiri deosebite au fost adresate și organizatorilor brașoveni ai „Oktoberfest“-ului care, datorită experienței acu-

mulate în cei zece ani de când se desfășoară acolo acest festival, au fost de mare folos organizatorilor humoreni. Au mai luat cuvântul dl Gheorghe Flutur, dna Mihaela Adomnicăi, dl Lilian Carman

și alte personalități. Toți și-au exprimat bucuria de a participa la festival, i-au urat succes și continuitate... În aplauzele celor prezenți, dl Gheorghe Flutur, secondat de dl Marius Ursaciuc, a avut onoarea de a lovi cepul butoiului de bere și de a servi primii din berea care a țâșnit, inaugurând astfel festivitatea de deschidere. Acesta a fost începutul, deoarece berea locală Bermas și cea germană nefiltrată Schofferhofer au continuat să curgă în valuri timp de patru zile (parțial și nopți) cât a durat festivalul. Și, cum berea nu se lasă bătută singură, a fost „asortată“ cu specialități culinare germane (vestiții cârnați bavarezi) și cu cele autohtone, toate acestea sub acompaniamentul muzicii tradiționale bavareze, al muzicii de fanfară și de folclor din Bucovina.

Atmosfera a fost întreținută de DJ Edelweiss și MC Maican, Klaudia & Die Burzenland Party Band – care este prima trupă brașoveană cu repertoriul dedicat Oktoberfest-ului cu un „stagiul“ de cinci ani în Germania, Karpaten Band. Pe scenă au mai evoluat formațiile Record, Axiome și trupa Odyssey.

Tot în cadrul festivalului „Oktoberfest în Est“ au mai avut loc: „Nunta de aur“ – aniversarea cuplurilor care au atins o jumătate de veac de trai conjugal, „Balul gospodarilor“ și un Târg de folk, concursurile „Miss Oktoberfest“, „Miss popularitate“ și „Regele Oktoberfest“. Totodată, cu această ocazie, trebuie subliniată și evoluția atât pe scena din interiorul cortului, cât și pe estrada în aer liber din vecinătatea acestuia a ansamblurilor profesionale și formațiilor populare care au cântat și dansat, printre acestea numărându-se: Ansamblul artistic „Ciprian Porumbescu“ Suceava, Formația de dansuri „Balada Humorului“, Ansamblul „Cetina“ Vama, Ansamblul „Flori de Bucovina“ Sadova, Ansamblul „Trandafirul“ Calafindești, Ansamblul „Pădurețul“ Cacica, Ansamblul „Arcanul“ Fundu Moldovei și altele, formația de dansuri poloneze „Mica Poiană“ Poiana Micului și formațiile de dansuri ucrainene „Cervona kalyna“ Negostina și renumitul „Kozaciok“ din Bălcăuți care au delectat și entuziasmat numărul mare de spectatori cu originalitatea costumelor și măiestria cu care au dansat – fapt dovedit prin aplauzele cu care au fost răsplățiți.

Concomitent și în paralel cu festivitățile descrise mai sus, tot în Parcul „Ariniș“ s-a desfășurat și Târgul de Toamnă „Produs în Bucovina“ la care au fost prezentate produse tradiționale din lapte, fructe și legume, produse apicole, carne, dar și produse meșteșugărești. Amintim cu această ocazie prezența aici, din nou, a cunoscutului olar Dumitru Pașcaniuc din Marginea, despre care s-a mai scris în paginile acestui jurnal. Nu au fost uitați nici copiii, ei au putut găsi aici dulciuri după poftele lor. Tot pentru ei a fost rezervat și un parc de distracții.

Pe parcursul a patru zile, toate manifestările ocazionate de acest festival au fost urmărite și vizionate de un număr impresionant de mare de vizitatori, mulți din străinătate, inclusiv asiatici, care au exprimat aprecieri elogioase la adresa organizatorilor – la care le adăugăm și pe ale noastre –, prezentatorilor și a participanților atât pentru partea artistică, cât și cea gastronomică. Într-adevăr, totul a fost la superlativ, ceea ce constituie un fapt stimulator pentru organizarea și pe viitor a unor astfel de evenimente și ne îndreptățește să sperăm că festivalul „Oktoberfest în Est“ va deveni tradițional și în orașul Gura Humorului.

Ne bucurăm de faptul că la succesul manifestărilor prilejuite anul acesta de evenimentul respectiv au contribuit și formațiile artistice ale etniei ucrainene din județul Suceava, despre care am amintit în acest articol. Rămânem cu speranța că vom mai avea ocazia să-i informăm pe cititorii noștri despre următoarele ediții ale acestui festival.

Iarema ONEȘCIUC

UN PROFESOR DE NOTA 10

Am scris cândva despre două prietene, Anca Știubianu, profesor de limba și literatura ucraineană și Lăcrămioara Grigoriuc, profesor de limba și literatura română, care fac cinste Școlii

Gimnaziale din Bălcăuți, județul Suceava, unde predau aceste importante obiecte. Acum doresc să continui cu un alt cadru didactic, care merită tot respectul și este de nota maximă, anume profesorul de educație fizică și sport, Petru Șoiman.

Pe scena frumos amenajată din centrul satului, chiar în fața Primăriei comunei Bălcăuți, cineva a spus un mare adevăr în deschiderea marii sărbători a satului, că profesorul Petru Șoiman este sufletul tuturor acțiunilor cultural-artistice și sportive. Eu aș adăuga că inima lui mare bate pentru cântec și dans, mai ales pentru etnia din care face

parte, adică cea ucraineană. În vocabularul lui cuvântul „Nu“ este inexistent. Oriunde este chemat sau solicitat, mereu face tot posibilul și își onorează promisiunea: la școală, la Căminul Cultural, la biserică sau în altă parte, de aceea este respectat și stimat de către toți cei care îl cunosc și nu sunt puțini. A cutreierat țara în lung și în lat cu renumitul lui ansamblu „Kozaciok“ care l-a făcut faimos. A călătorit și în străinătate în mai multe țări, cunoaște foarte mulți oameni de cultură cu care colaborează, este un excelent organizator de evenimente, mai ales artistice și sportive, iar pe linie profesională este de nota 10.

Profesorul Petru Șoiman are un suflet mare și este deschis mereu la dialog, la comunicare, la colaborare. Anii trec în zbor și nu se mai întorc, iar el nici nu-și dă seama că vara aceasta și-a rotunjit vârsta. Mereu este într-o continuă mișcare, mereu este de neoprit. Membrii formației

Avem campioni europeni!

Interviu cu Mugurel Semciuc, campion european

Formula lui Iuvenal „Mens sana in corpore sano“ a devenit deviza educației fizice și a milioane de oameni care iubesc sportul.

În localitatea Rogojești, comuna Mihăileni, județul Botoșani etnicii ucraineni iubesc sportul, iar sportul le răsplătește dăruirea pe măsura implicării.

Mugurel Vasile Semciuc este tânărul care ne-a făcut mândri pe toți prin dăruire, perseverență, eleganță, determinare și spirit de învingător, dar mai ales prin modestie și prin munca de care a dat dovadă. Mugurel al nostru a ajuns campion european.

Să ne bucurăm împreună de interviul cu acest tânăr demn de respect:

Reporter: Cine ești tu?

Mugurel Semciuc: Mă numesc Semciuc Mugurel Vasile, sunt născut la data de 24 ianuarie 1998 în satul Rogojești, comuna Mihăileni, județul Botoșani. Părinții mei, Zina și Georgel, sunt cei mai importanți oameni din viața mea, deoarece ne-au asigurat mie și fratelui meu, Costel, un trai decent și au fost alături de noi în toate obstacolele întâlnite.

Reporter: De unde ai plecat în lungul drum spre reușite?

Mugurel Semciuc: Am început cursurile Școlii Primare în satul Rogojești, apoi clasele V-VIII la Școala Gimnazială din comuna Mihăileni, unde am fost îndrumat de către domnul profesor Semciuc Victor. Domnul profesor mi-a spus că am abilitățile necesare pentru a practica un sport

de performanță, acesta fiind canotajul. Ascultându-i sfatul, la vârsta de 15 ani, am început antrenamentele la baza din Fălticeni, județul Suceava. Antrenorii mei au fost Bulie Iulia și Bulie George timp de 4 ani, la juniori.

Reporter: Care au fost primele tale rezultate?

Mugurel Semciuc: În anul 2015, am avut parte de prima mea experiență deosebită concurend la primul Campionat European, în Cehia, Racice. Am făcut parte din barca de 8+1 juniori reușind să câștig, alături de colegii mei, medalia de bronz. În anul 2016, în aceeași barcă, în Lituania – Trakai, am câștigat bronzul. În anul 2017, am trecut de etapa juniorilor avansând în lotul olimpic de tineret și seniori, la Snagov.

Reporter: Care a fost anul cu cele mai multe provocări?

Mugurel Semciuc: Anul 2017 a fost anul cu cele mai multe provocări, dar am reușit să trec peste momentele grele. Am ascultat apoi, în urma rezultatelor obținute, cum răsună imnul României în Polonia și ținând strâns în mână rodul muncii mele, medalia de aur câștigată în proba de 4 rame, am conștientizat că sportul e viața mea, viitorul meu. Cu emoția acestor momente în suflet m-am întors acasă motivat și cu mai multă putere de muncă, cu gândul că voi duce numele părinților mei mai departe, ca în basme, peste mări și țări... Vreau să scriu propria mea poveste, să fiu demn și să vă fac mândri că mă cunoașteți!

Reporter: Impresionante cuvintele tale, cuvinte vii, pline de energie pozitivă. Aș vrea să știu, pentru că ne apropiem de finalul anului, ce a însemnat 2018 pentru tine?

Mugurel Semciuc: 2018, a fost pentru mine anul cel mai norocos și cel mai plin cu medalii. În luna iulie, a avut loc Campionatul Mondial de Tineret în Polonia (Poznan) și am urcat pe a treia treaptă a podiumului în barca de 8+1 având același timp cu Marea Britanie, 5.24.93, aceștia clasându-se pe locul 2 la photofinish. „După nori

„Kozaciok“ sunt copiii lui. Cei mai mari, încetul cu încetul își iau zborul, dar el nu se oprește și continuă să formeze mereu alții, generație după generație. Toți îl iubesc, îl stimează, iar acestor copii le-a insuflat câteva caracteristici de bună purtare, și disciplină, codul bunelor maniere fiind respectat cu strictețe.

Petru Șoiman face parte și din grupul ucrainean „Vocile Negostinei“, cântă cu noi, iar acum a devenit dirijorul nostru. L-am sărbătorit de ziua lui la începutul verii, când a împlinit trei decenii, împreună cu un alt membru al grupului nostru, domnul învățător pensionar, Berbenciuc Ilie, care și-a sărbătorit majoratul, „18“ ani (a se citi invers). Amândoi au primit din partea noastră urările noastre sincere de sănătate, bucurii și „La mulți ani frumoși!“.

Petru Șoiman este mereu în căutate de nou, el a participat vara aceasta și la emisiunea „Next Star“ la Antena 1, și a fost răsplătit cu foarte frumoase aprecieri din partea juriului, dar și cu foarte multe aplauze din partea publicului, care a fost extrem de impresionat de talentul copiilor din Bălcăuți. Organizator de evenimente culturale pe plan local, recent s-a ocupat de cea de-a 9-a ediție a sărbătorii satului, a hramului bisericii, pe 30 septembrie 2018. O ediție foarte reușită, cu artiști amatori dar și profesioniști, care au dovedit că iubesc tradițiile, obiceiurile, portul popular și au încântat publicul privitor foarte numeros, deoarece și vremea a ținut cu cei dornici de distracție. Soarele ne zâmbea cald și strălucitor, fără nici un nor pe la orele amiezii.

Felicitări, domnule profesor Petru Șoiman, primiți de la noi nota 10!

educ. Felicia GRIGORAȘ

apare soarele“, astfel, în Brest, Belarus am făcut să răsună imnul de două ori pentru România, pentru noi toți cei care locuim în Rogojești, pentru părinții mei, pentru fratele meu, pentru prietena mea. Aflându-mă în barca de 8+1 și 4 cu cârmaci, am câștigat!

Reporter: Foarte frumos! Îți mulțumim! Ce faci acum?

Mugurel Semciuc: În acest moment mă antrenez pe lacul Snagov, antrenor principal fiind Antonio Colamonic, de origine italiană cu gândul la Tokyo 2020.

Reporter: Un cuvânt de final?

Mugurel Semciuc: Aș dori să mulțumesc tuturor persoanelor care m-au sprijinit și s-au bucurat alături de mine de aceste rezultate! Tuturor, de la A la Z, indiferent unde se află! Vă mulțumesc și vă îndemn să faceți sport! Astăzi este vorba despre mine, iar mâine poate fi despre voi!

A consemnat Claudia SEMCIUC

Anexarea Crimeei de către Federația Rusă

Relațiile dintre Ucraina și Rusia au o istorie lungă și controversată, de sute de ani. Principalul lor conținut este dorința atât a Imperiului rus și a Uniunii Sovietice, cât și a Federației Ruse de a împiedica formarea unui stat independent al poporului ucrainean, membru cu drepturi depline al comunității europene a națiunilor.

Ucraina și-a câștigat independența în 1991, în colapsul Uniunii Sovietice. La început aceasta a fost privită de elita rusă ca o neînțelegere istorică, care trebuie să fie îndreptată cât mai curând posibil. După definiția lui Putin, dezmembrarea URSS este cea mai mare catastrofă geopolitică a secolului al XX-lea.

Agresiunea armată a Rusiei împotriva Ucrainei a fost o operațiune dinainte planificată și atent pregătită.

În ciuda semnării acordurilor politice de bază cu Ucraina, în special a așa-numitului „Acord Mare”, semnat în mai 1997, Rusia a continuat să-și declare drepturi asupra Crimeei și Sevastopolului, iar unii reprezentanți ai cercurilor politice rusești (V. Jirinovski, Iu. Lujkov, K. Zatulîn ș.a.) nu au încetat să îndemne guvernul rus să rupă „Tratatul de prietenie, cooperare și parteneriat între Rusia și Ucraina” și să asigure staționarea permanentă a Flotei Mării Negre la Sevastopol. Aceste apeluri au fost justificate prin „ilegalitatea transferului Crimeei și al Sevastopolului către Ucraina” și prin neconcordanța „granițelor existente cu granițele istorice de așezare a poporului rus.”

Cu toate acestea, cele mai eficiente și cuprinzătoare pregătiri ale Moscovei pentru anexarea peninsulei Crimeea au început în 2013, după efectuarea modificărilor la noua concepție privind politica externă a Rusiei care au prevăzut că menținerea influenței asupra Ucrainei reprezintă baza politicii rusești în spațiul postsovietic.

În acest moment, guvernul rus a dezvoltat conceptul de „soft power” în ceea ce privește Ucraina, care a inclus implicarea activă în Crimeea și în regiunile sud-estice ale Ucrainei a partidelor politice și mișcărilor sociale proruse pentru a crea terenul pentru destabilizarea situației din Ucraina.

Cu participarea activă a serviciilor secrete rusești și cu acordul tacit al guvernului penal Ianukovyci, la mijlocul anului 2013, Federația Rusă a creat pe teritoriului Crimeei și în sud-estul Ucrainei o rețea puternică de partide politice, mișcări sociale și organizații nonguvernamentale antiucrainene („Unitatea rusă”, „Partia”, „Edinaia Rus”, „Comunitatea rusă din Sevastopol”, mișcări „Pentru o Rusie unită”, „Uniunea poporului rus”, „Pentru Republica Crimeea”, clubul militar-patriotic „Școala victoriei”, „Opoziția poporului”, partidul neofascist radical de dreapta „Unitatea Națională Rusă”).

La începutul anului 2013, serviciile speciale ale Federației Ruse au început crearea în Crimeea a unor organizații radicale locale și ruse cu orientare antiucraineană, inclusiv online: Fight Club „Hold”, companie militară privată de tip „Feraks”, „Redut-Antiterror”, „RSB-grup”, „Antiterror-Eagle”, „Tiger Top Rent Security”; formațiuni cazăcești – „Armata cazacilor de pe Don”, „Armata cazacilor din Kuban”.

În februarie-martie 2014, Federația Rusă a continuat să pună în aplicare măsuri practice pentru a anexa Peninsula Crimeea.

În prima etapă (20-28 februarie 2014), s-a desfășurat o operațiune a forțelor speciale, cu sprijinul unităților brigăzii 810 speciale a infanteriei marine. La 20 februarie 2014, s-a luat decizia de a se folosi forțele militare pentru anexarea Crimeei. Începând cu 22 februarie 2014, a existat un transfer ascuns pe mare al unităților Forțelor Armate ale Rusiei în Crimeea. După creșterea efectivelor forțelor, unitățile speciale au ocupat clădirea Parlamentului și Guvernul Crimeei, cen-

trul de control regional „Simferopol-control” și alte infrastructuri importante din Crimeea.

În a doua etapă (1-10 martie 2014), Rusia a ridicat grupul de trupe din Crimeea la cel mai înalt grad de pregătire (semnal „Pericol militar”), însoțit de scoaterea navelor de război ale flotei Mării Negre, în exteriorul bazei militare Sevastopol; trecerea avioanelor de asalt și recunoaștere și a elicopterelor Flotei Mării Negre din Crimeea (aerodromuri Kacha și Gvardeiskoie) în stare de utilizare imediată în luptă; realizarea (cu navele de informații „Kyldyn”, „Priazovie” și „Liman” de către detașamentul trei cu destinație specială (Sevastopol), cu avioane Su 24MR și A-50) a operațiunilor de informații complexe în ceea ce privește stabilirea stării de pregătire de luptă a Forțelor Armate ale Ucrainei și a forțelor NATO în bazinul Mării Negre; trimiterea unităților desemnate pentru a acoperi zonele Crimeei pe frontiera ei terestră, dotarea cu echipamente a punctelor de rezistență în zonele Perekop, Armeansk și Cionhar.

În cea de a treia etapă (10-18 martie), a fost finalizată crearea grupării comune a trupelor (forțelor) armate și dezarmarea unităților Forțelor Armate ale Ucrainei pe teritoriul Crimeei. Pentru coordonarea acțiunilor trupelor de ocupație rusești au fost dislocate în Crimeea: pe aerodromul Gvardeiskoie – joint punct de comandă, iar în Djankoi – punct de comandă înaintat.

Autoritățile ruse de ocupație au concentrat în Crimeea cca 6,3 mii de militari din trupe aeropurtate și din forțe speciale. În plus, în scopul creșterii capacității flotei Mării Negre de a efectua operațiuni de desant marin, în Marea Neagră au venit nave de desant ale flotelor Mării Nordului și Mării Baltice ale Federației Ruse, care au oferit Rusiei oportunități pentru debarcarea unor grupări puternice de trupe de-a lungul coastei Ucrainei.

Aceste acțiuni ale Moscovei au urmărit crearea pretextului de a începe o agresiune militară pe scară largă provocând Ucraina la utilizarea forțelor armate în Crimeea împotriva populației civile și a diviziunilor trupelor ruse dislocate în peninsula Crimeea.

Agresorul a mizat pe faptul că Ucraina va folosi forța militară pentru a reinstaura puterea în Crimeea, ceea ce i-ar fi dat Rusiei motive „legitime”, în baza prevederilor din Legea federală „Cu privire la apărare” și din Doctrina militară a Federației Ruse cu privire la protecția cetățenilor și compatrioților, de intervenție militară a Rusiei în Ucraina (cum a fost în august 2008 în Georgia) pentru a restabili regimul lui Ianukovyci și/sau pentru a ocupa regiunile din sud-estul Ucrainei cu acces spre regiunea transnistreană a Moldovei.

În ciuda avantajelor strategice și operaționale ale Federației Ruse, ea nu a reușit să-și realizeze pe deplin obiectivele privind Ucraina. Astfel, cu excepția Donețkului și Luhanskului, încercările Rusiei de a provoca manifestări în masă în regiunile de est și de sud ale Ucrainei, ca instrument pentru crearea „zonelor gri” și pe teritoriul statului nostru pentru intervenția militară rusă în Ucraina, de fapt, nu au reușit.

Aceasta s-a datorat acțiunilor reușite ale autorităților ucrainene pentru a preveni destabilizarea situației în est și sud, erorilor Rusiei în evaluarea situației din Ucraina, și sprijinului acordat Ucrainei de către țările occidentale și organizații internaționale.

Ocupând Crimeea, Rusia a încălcat o serie de acorduri juridice internaționale și, astfel, a creat un pretext pentru distrugerea arhitecturii internaționale a securității europene.

Imediat după anexarea Crimeei, Federația Rusă a început militarizarea peninsulei, care a devenit astăzi un avanpost militar puternic în regiunea Mării Negre. Rusia consolidează într-un

ritm ridicat, potențialul de șoc și capacitățile operaționale ale grupării interspecifice a Forțelor Armate ruse din Crimeea. Astăzi, aceasta este de 2,5 ori mai mare decât numărul de trupe rusești din Crimeea, dislocate în peninsula până la anexarea ei de către Rusia.

În prezent, se construiește intens o infrastructură militară (aerodromuri, debarcadere, orașe militare, depozite de muniții). Moscova nu se oprește și creează noi asociații, formațiuni și unități în peninsula anexată pe care le dotează cu modele moderne de arme de șoc, ceea ce îi permite să controleze partea centrală și de vest a Mării Negre.

În cadrul implementării planurilor de mai sus, este de așteptat o creștere a dimensiunii Forțelor Armate ale Federației Ruse în Crimeea. Se preconizează că între 2020 și 2025, gruparea intersectorală a trupelor rusești în peninsula Crimeea va fi mărită cu aproximativ 1,5-2 ori la indicatorii principali.

Odată cu aceasta, Rusia a intensificat acțiunile menite să demonstreze forța sa militară în regiunea Mării Negre prin intensificarea operațiunilor aeriene ale Forțelor Aeriene ruse și extinderea prezenței navale.

Practica efectuării aplicațiilor de luptă în Zona operațională a Mării Negre continuă cu implicarea avioanelor de bombardament cu rază lungă de acțiune (TU-22M3, TU-95MS), precum și a radarelor cu rază lungă de acțiune și ghidare de tip A-50.

Moscova încălcă în mod regulat frontierele aeriene ale țărilor riverane Mării Negre și nu oprește acțiunile provocatoare față de avioanele și navele țărilor din regiunea Mării Negre, simulând lansări de rachete de croazieră asupra obiectivelor din zona strâmtorii Bosfor.

Acțiunile agresive ale Rusiei afectează în mod negativ evoluția situației din regiunea Mării Negre, dezechilibrând balanța de forțe și creând o amenințare reală la adresa securității militare a țărilor din regiunea Mării Negre.

Gheorghe OLCHOVSKIY

**KYIVSKA
KOZACICINA
1855**

În război, ce-i al Crimeei
Obligații toți aveau
Ucrainenii, ca și alții
Libertate își doreau
Se-mplineau vreo opt decenii
De când cruda Ecaterina
Desființase mândra Sice
Înrobise... Ucraina
Cam vreo cinci sute de sate
Manifestul dat de țar
L-au văzut... ca pe un dar
Ca pe-un semn... de libertate
Dar muscalii criminali
Ucraineni au masacrat
Iar sublima libertate
Ce-o visaseră de veacuri
Mai târziu s-a câștigat!

Ionuț MUTU

Personalități marcante din perioada Republicii Populare Ucrainene (1917-1923)

Anul acesta se împlinesc 152 de ani de la nașterea lui Mychailo Hrușevskiy, unul dintre cei mai mari istorici ai Ucrainei, a cărui operă monumentală despre originile acestei țări rămâne până în zilele noastre inestimabilă. Eminent scriitor și publicist, acest mare patriot ucrainean a jucat totodată și un rol deosebit în viața social-politică a Ucrainei, într-o epocă în care partea centrală și de est a acesteia aparțineau Imperiului rus, iar partea de vest Imperiului Austro-Ungar.

S-a născut la 29 septembrie 1866 la Cholm, localitate aflată în prezent pe teritoriul Poloniei. Familia sa a trăit din 1906 în zona Caucazului. Tatăl său era profesor la Seminarul Teologic din Kiev. Mychailo a studiat istoria la Universitatea „Sf. Vladimir” din același oraș.

În afară de cele 10 volume ale „Istoriei Rusiei Kievene”, în care demonstrează filiația directă a Ucrainei din Rusia Kievană, Hrușevskiy a mai publicat și o multitudine de cărți și articole.

Din 1897, Mychailo Hrușevskiy a fost eminentul președinte al Societății Științifice „Taras Șevcenko”, cea care a stat la baza viitoarei Academii Ucrainene de Științe. Această Societate a fost înființată în 1873 în Ucraina de Vest de personalități însuflite de dorința de a apăra cultura ucraineană. Prin străduința lui Hrușevskiy această Societate a devenit cunoscută și în așa-numita „Ucraina Mare”, adică acea parte din Ucraina care se afla sub ocupație rusă. În eforturile sale în această direcție a fost susținut de marele scriitor și patriot ucrainean Ivan Franko cu care a avut o fructuoasă colaborare.

Hrușevskiy a vizitat Parisul în anul 1903, fiind primit la Sorbona și la Școala Rusă de Înalte Studii Sociale unde a ținut 18 prelegeri. A

Întrucât în perioada 1924-1928 puterea sovietică de acolo a promovat o politică de „ucrainizare”, hotărârea lui Hrușevskiy de a reveni în Patrie a fost determinată de speranța că această

Ucraină, deși sovietică, va fi cu adevărat ucraineană, așa cum au crezut pe vremea aceea multe personalități din diaspora.

În perioada menționată, în RSSU Hrușevskiy a fost șeful Secției de Istorie a

Mychailo Hrușevskiy

rămas celebru discursul său impresionant de la zidul Federației

lor din Cimitirul Père Lachaise, zid la care au fost împușcați în 1870 ultimii reprezentanți ai Rezistenței Comuniste.

Când trupele rusești au ocupat Lvovul, în 1914, Hrușevskiy a fost arestat și exilat în Rusia, mai întâi la Simbirsk, apoi la Kazan și la urmă la Moscova, până în martie 1917.

M. Hrușevskiy a jucat un rol important în lupta pentru libertatea și independența Ucrainei, alături de Symon Petliura și Volodymyr Vinnychenko. Ca președinte al Radei Centrale, Mychailo Hrușevskiy a proclamat independența Ucrainei la 21 ianuarie 1918 prin documentul-manifest cunoscut sub denumirea de „Al 4-lea Universal”.

Înflăcărat patriot, M. Hrușevskiy a fost un militant al Partidului Socialist Revoluționar, un partid de stânga, profilat pe problemele țăranimii, clasă socială care constituia majoritatea populației în epocă, spre deosebire de Partidul Social Democrat, axat pe problemele muncitorimii.

În 1924, la fel ca și alte personalități, inclusiv demnitari ai fostei Republici Populare Ucrainene (RPU), aflați în diaspora la Praga, Cehoslovacia, Hrușevskiy a luat decizia de a reveni în Ucraina - pe atunci sub putere sovietică - numită Republica Sovietică Socialistă Ucraineană (RSSU).

Academiei Ucrainene de Științe.

Însă în epoca stalinistă care a urmat, toți patrioții ucraineni, în special cei care au avut un rol deosebit în perioada proclamării independenței Ucrainei în 1918, au fost arestați și condamnați.

După o lungă campanie de presă ostilă și denigratoare la adresa lui, M. Hrușevskiy a fost arestat și condamnat, în 1931, la exil în Rusia, la Moscova. Ulterior, din motive medicale, i s-a permis să trăiască în zona Caucazului.

A decedat la 24 noiembrie 1934 la Kislovodsk, la vârsta de 68 de ani.

A fost reabilitat abia în 1989, odată cu „Perestroika”. A fost reînhumat la Cimitirul Baikovi din Kiev printre celelalte personalități de seamă ale societății ucrainene.

Cu toate că sub aspect politic, în Ucraina rolul său este controversat, nu se poate nega importanța sa ca istoric, al cărui merit principal a constat în demonstrarea în lucrările sale a deosebirii dintre popoarele ucrainean și cel rus, ca două popoare distincte, inconfundabile, fiecare cu propriile sale caracteristici.

Mihai POCORSCHI

Codrii mei

De 40 de ani, am fost și mai sunt înfiat de pădurile ce înconjoară meleagul meu îmbogățit cu frumusețile de neegalat ale naturii. Această înfiere s-a realizat spontan dat fiind mediul paradisiac în care îmi duc traiul. El mi-a creat obligația de a fi un apărător învederat al pădurilor de decimare de către om, de către omul care, după o zicere firească, ar fi trebuit să le fie frate. Din nefericire, departe de a fi adevărată, această sintagmă a avut un „revers al medaliei”. Am încercat să ocrotesc această zestre de neprețuit a ținutului prin „lupta-mi de condeier” de mai multe ori, altă posibilitate neavând. Și tot cu gândul la

codrii mei, de numeroase ori în visele mele, mi-am revăzut molidul candelabru din poiană hăcuit de dinții motoferăstraielor sau de tăișul topoarelor. De fiecare dată după o astfel de trăire onirică n-am ezitat să urc la locul cu pricina însă arborele, se știe, ocrotit de lege m-a întâmpinat așa cum îl știam maiestuos, profilându-și trunchiul semeț, uneori, spre azurul cerului. Ca un împărat printre confrății săi!

Prima zăpadă

La Izvoarele Sucevei, după câteva zile cu soarele mscat de norii cenușii, cu frig și vânt

rece, astăzi dimineață s-a depus un prim strat subțire de nea pe munți pentru ca apoi să înceapă o fulguală, e drept, ca o amăgeală, dar și ca un semn clar că vom trăi și zile de iarnă în... septembrie! De obicei, anotimpul alb își semnală prezența la noi încă din octombrie, deoarece în ținutul nostru iarna ține cam 6 luni. Iarba (otava) e încă verde și animalele coborâte din poienile munților unde au vărat, pe frigul cam nemilos, dacă ne gândim la data calendaristică, au ca adăpost grajdurile. Iar ziua pasc otava ce le va asigura hrana cât le va îngădui vremea. Dar fânul s-a recoltat și e depozitat în fânare sau în clăi astfel vitele au asigurat furajul pentru întreg sezonul rece.

Decebal Alexandru SEUL, scriitor

Mazureac Dionisie (dreapta) alături de veteranul Alexa Boiciuc-Lesec

Este vorba despre Dionisie Mazureac din satul Măriștea Mică,

Ultimul veteran de război din Măriștea Mică a plecat la ceruri

comuna Dărmănești, județul Suceava, care la o lună după împlinirea vârstei de 94 de ani a fost chemat la ceruri!

S-a căsătorit cu Lidia, cu care a avut 5 copii, i-a școlit pe toți.

Iată numele lor: Ioan, Maria, Artemizia, Viorel și Violeta (gemeni), majoritatea au absolvit facultatea, iar ceilalți liceul.

Au rămas să-l plângă soția nongenară, cei 5 copii, 11 nepoți și 9 strănepoți. După război a lucrat în agricultură, apoi după cooperativizare s-a încadrat la I.R.I.C. După revoluție, pensionar fiind, a lucrat iar numai în agricultură.

A fost un om dedicat bisericii, așa se face că după demararea lucrărilor de construcție a bisericii cu hramul „Nașterea Maicii Domnului” din Măriștea Mică (1994), a fost primul care a donat bani.

Apoi, împreună cu alți consăteni, au format echipe care au umblat prin foarte multe localități să strângă bani pentru construirea bisericii.

După construirea bisericii era nelipsit de la slujbele religioase.

Prin părțile mele, la înmormântarea veteranilor de război, se mergea în față cu steagul veteranilor pe care-l ducea un veteran.

Având în vedere că Dionisie

Mazureac a fost ultimul veteran, s-a venit cu propunerea ca eu să duc steagul, deoarece sunt ofițer în rezervă, mai ales că a fost unchiul meu, fratele mamei mele Ecaterina, plecată de 3 decenii la Domnul.

Ca să existe și o legătură cu tatăl lui Dionisie Mazureac, Ion Mazureac, așadar bunicul meu, la înmormântare eram încins cu centura pe care bunicul a purtat-o în Primul Război Mondial! Era născut în 1890.

Unchiule Dionise, „Să vă fie țărâna ușoară!”

Kolea KURELIUK

Psalmii ucraineni ai neuitatului Stepan Tcaciuc

(In memoriam)

(Urmare din numărul 363/364)

În literatura ucraineană tradiția străveche a rugăciunilor milenare e demonstrată de un larg cerc al autorilor, cum prezintă în antologia sa „Sfințenia rugăciunilor“ prof. dr. Volodymyr Antoficiuk (București, 2004), în care include 168 de rugători de la începuturile creștine ale Rusiei Kievene (988) – anul creștinării sale de către Sf. Volodymyr cel Mare – până azi. Ne bucurăm că între smeriții rugăciunilor ucrainene Ilarion Kievanul, Nestor Cronicarul (vezi „Povestiri ale vremurilor de demult“), Volodymyr Monomach, Hryhori Skovoroda (vezi „Livada cânturilor divine“), Taras Șevcenko, Pantelimon Kuliș, Leonid Hlibov, Ivan Franko, Iuri Fedkovyci, Lesea Ukrainka, Mykola Voronyi, Ievhen Malaniuk, Vasyl Stus, Ivan Draci (Ucraina) este inclus și Ș. Tcaciuc (România), Marta Tarnavska, Bohdan Boiciuk, Bohdan Rubciak etc. (SUA), Valentyn Moroz (Canada), Zinovi Krasivskyi (Anglia), Vira Vovk (Brazilia), Zoia Kohut (Australia) etc. ca semn al întregului sfintelor rugăciuni ale ucrainenilor de pretutindeni. Toți psalmii literari sunt ecoul psalmilor biblici ai lui David – Cartea Proslăvirii Domnului, iar metaforica și frazeologia lor păstrează stilul oriental al poporului evreu, prin care se umanizează Dumnezeu fiind gata să apere popoarele rugătorilor de dușmani, ca să asigure lor liniștea de toate zilele cu puterea Sa Atotstăpânitoare, fiind „scut și sabie“, dar și suport spiritual, ca Mântuitor.

Psalmistul Ș. Tcaciuc își deschide seria psalmilor ucraineni (16) cu psalmii-rugăciuni (I-II) și spovedanie, totodată, despre puritatea dorită și cea reală a sufletului său, despre îndepărtarea de răul omenesc, care iubește și slăvește libertatea și binele, detestă „hula“ Domnului, iubește înțelepciunea întru apărarea semenilor de păcate cotidiene, condamnă „fărădelegea“ și ateismul (Psalmul I), cheamă la decizia de necinste și brutalitate morală în folosul „celor prigoniți, și flămânzi, și nefericiți“. „Psalmul II“ este rugăciunea autorului despre propriile neîmpliniri ale omului în singurat, precum „cocostârcul“, înghesuit de dușmani. Ca orice creștin, autorul speră că Dumnezeu nu-l va părăsi „prin nepăsare“, căci și pe oaia pierdută caută s-o salveze. Toți psalmiștii învață popoarele mereu să respecte legile Domnului, să-L preamărească din toată inima, sufletul, gândurile și cuvintele lor pentru binele, milostivirea, iubirea și speranța în Dumnezeu – Cuvântul – Lumină: „Bunătatea Domnului; milostivirea/ Sunt veșnice pentru aceia, / care-L înveselesc; nu-L întristează./ E veșnic pentru copiii noștri,/ E veșnic pentru toți aceia./ Care nu se dezic de Poruncile Domnului./ Ci le păstrează cu cea mai mare sfințenie“ (Psalmul IV, p. 15) Fericit pentru fiecare fărămă de bucurie a vieții pe pământ, Tcaciuc, ca omul credincios, invită pe toți la rugăciune, iar personal se angajează până la sfârșitul vieții sale să-L slujească numai pe Dumnezeu prin cânturile sale și să-L poarte mereu în inima sa, în gând și în suflet, pentru că numai Dumnezeu îi dăruiește lui „Zile senine și nopți înstelate“ (idem).

Tema efemerității și recunoștinței omului față de Dumnezeu tratează „Psalmul V“, ca psalm al mulțumirii Tămăduitorului nostru pentru lumina dătătoare de viață, pentru vindecarea „rănilor deschise“, pentru „darurile pământului“, ce le primește omul, pentru zborul „de vultur“ din anii tinereții, pentru amintirile copilăriei la anii senectuții, pentru îmbrățișarea noastră permanentă cu iubirea și bunătatea Sa fără margini – coordonate ce se definesc numai prin codul cosmic: „Distanța de la pământ la cer – bincuvântarea Domnului/Distanța dintre Răsărit și Apus – iubirea Domnului, iar înțelegerea acestora se dezvă-

luie simplu prin modelul iubirii în familie: „Dumnezeu iubește oamenii, asemenea părinților, ce-și iubesc copiii“ (Psalmul V, p.18). Din această iubire nemărginită a lui Dumnezeu, poetul însuși a fost blagoslovit cu talent poetic, cum mărturisește „Psalmul IX, mulțumind Celui de Sus“ pentru „tensiunea spirituală“ de a scrie. Smerit poetul prin „cuvintele“ sale speră să slujească „oamenii de rând“, să fie „luminătorul“ lor, dar pentru aceasta trebuie să scrie numai psalmi și rugăciuni întru slava lui Dumnezeu, cum ne sfătuiește marele psalmist biblic David.

„Psalmul X“ poate fi numit psalmul iertării dinaintea marii treceri, dar acesta, se pare, trece peste normele psalmilor obișnuți, cu rugămintea ciudată de a se distra pentru ultima dată cu prietenii de condei, în loc să scrie o ultimă poezie, ca să revină la rugăminți cu adevărat creștine și să-și ceară iertare de la soție, copii și nepoți, să se despartă de Bucovina natală, să aprindă lumânări la mormintele familiei, a bunicilor și străbunicilor etc. În lumina învățăturilor evanghelice privind trecerea omului pe pământ poetul psalmist recunoaște că întoarcerea credinciosului în pământ nu e înspăimântătoare, căci speranța în mântuirea sufletului său va avea loc în cer, unde-i Împărăția Cerească, cum confirmă „Psalmul VII“, căci omul trebuie să moară cu trupul, așa cum mor „cu demnitate florile și fulgii de zăpadă“, fiindcă în cer ajunge doar sufletul, iar veșnicia lui va înveșnici efemerul nostru: „O Doamne, sufletul meu a crezut, că la timpul potrivit/ De Tine el va apărea/ În fața Marii Judecăți,/ Va cădea în genunchi și se va ruga pentru viitorul nostru“ (p.20), pentru Mântuire. Psalmistul Ș. Tcaciuc încearcă să conștientizeze cititorii după învățătura Evangheliei, ca să se pregătească în permanență pentru moarte, ca acolo, în cer „la Marea Judecată, să cadă în genunchi și smerit să se roage pentru Mântuire: „Ca să trăiești veșnic/ În veșnica Ta Împărăție Cerească/ Eu toată Viața mea învăț de a muri“ recunoaște poetul, asemenea modelului eminescian al „Odei (În metru antic). O asemenea rugăciune pentru Mântuire poate fi și „Psalmul XI“, în care psalmistul îl asigură pe Dumnezeu că nu-i iubește pe atei, ci caută să comunice cu cei dreپți, rugându-l pe Bunul Dumnezeu să-l ajute ca să devină și el drept pe drumul său către Împărăția Cerească: „Doamne eu îți aduc jertfa adevărului și sper/Numai în Tine și în bunătatea Ta/.../Doamne, Tu luminează-mă mereu/Cu lumina Feței Tale /.../Tu ești crucea mea, sabie și scut/... Doamne, mântuiește-mă pe mine și poporul meu ucrainean/ Și ne-ncetă luminează-ne pe noi, cu mersul nostru pe pământ/... (p.28). Strâns legat de ideea identității poetului ucrainean cu neamul său, urmașul căruia se consideră, se naște a treia categorie de psalmi-îmnuri întru slava lui Dumnezeu și a poporului său (III, VI,VIII, XV, XVI). Așadar, poetul mulțumește lui Dumnezeu pentru darul prețios de-a avea strămoși și părinți și l-a blagoslovit cu nașterea sa, a copiilor și nepoților săi, ca să-asigure neamului său urmași, însă se roagă pentru ei să le dea darul demnității, înțelepciunii și vitejiei căzăcești (VI). Psalmul III preamărește pe Dumnezeu pentru că se îngrijește de poporul ucrainean de-a lungul istoriei, asigurându-i contemporaneitatea, chiar dacă „năvălitorii... distrugau în temelii/ Sionul nostru de veacuri – Kievul cupolelor de aur./Iar el, ca pasărea Phoenix a-nviat din propria-i cenușă/Învia și se-nălța cu fruntea-n ceruri/ Iară, și iară, și iară“ (p.13) și istoria întregă a Ucrainei se dezvoltă prin slava, puterea, și-nțelepciunea veacurilor. Măreția Sionului ucrainean și a Ucrainei înseși se datorește lui Dumnezeu pe care psalmistul Tcaciuc îl proslăvește pentru bunătatea Sa întru ocrotirea „mucenicilor“ Patriei străbune și a isto-

riei sale în mijlocul căreia a creat Ucraina „Sa/ Și Țara promisă cu Sionul său“ (ibidem, p.14). Poetul are în vedere slăvita Rusie Kievană, Sfânta Lavră Pecerska și Sfânta Sofia a lui Iaroslav cel Înțelept și-l preînălță pe Dumnezeu pentru puterea Sa de Creație, Veșnicia și Bunătatea Sa de a-i păstra „neamul cel fără de trecere“ (XV, XVI). Acești psalmi finali, ca-ntr-o apoteoză a slavei lui Dumnezeu, cheamă pe toți ucrainenii lumii să cânte și să se roage Mântuitorului-Dumnezeu pentru grija Sa față de poporul ucrainean: „Ucrainenilor, veniți din toate colțurile lumii/ La Kiev – Sionul nostru natal / Să ne-nchinăm și să ne rugăm în Sfânta Sofia/ În fața Dumnezeului atotveșnic... (ibidem, p. 33). Bunul Dumnezeu este ocrotitorul, fortăreața și bucuria poporului ucrainean și a tuturor popoarelor lumii, cum afirmă cu tărie Psalmul XVI „Preamărite Doamne din veacuri depărtate și din vecii-vecilor/ Tu împărățești în cer și pe pământ./Stelele străluminesc și zâmbesc./ Râurile pe harfele apelor – Cântarea-Cântărilor/ Munții se ridică prin rugăciuni/Către Pristolul Tău/Cerurile vestesc Adevărul Tău/...Pe Tine Doamne Te aude Sionul nostru, Kievul cupolelor de aur/Și se bucură ucrainenii liberi și independenți“ (p.360). Psalmistul Ș. Tcaciuc prin psalmii săi înalță marele său imn terestru și ceresc de preamărire a Dumnezeului Atotputernic, se bucură că ucrainenii citesc și se roagă din Psaltire, ca să ilumineze mintea și sufletul lor, ca Bunul Dumnezeu să-i apere de „cătușele fărădelegii“ și să întărească credința lor, speranța, și iubirea, ca să implanteze și să păstreze în veci, prin rugăciuni permanente, unitatea și frățietatea poporului ucrainean.

Ioan CHIDEȘCIUC

Ne va fi dor de tine!

Vestea plecării din această lume spre o alta mai bună a colegului nostru Hapenciuc Nicolae nu numai că ne-a înlăcrimat, dar ne-a pustii sufletele. La dese noastre întâlniri și reîntâlniri el părea să fie cel mai sănătos. Ne-am tot întâlnit la intervale tot mai scurte, semn al retrării bucuriei acelor ani când eram împreună. Și ne aduceam aminte de întâmplări din liceu. La ultima întâlnire am adus o poză, unde eu cu Nicolae lucram la un aparat în laboratorul de fizică. Am făcut legământ să ne întâlnim și la anul. Dar fără Colea va fi trist. Așa îi spuneam „Colea“ și așa va rămâne pentru noi colegii și prietenii lui. A dispărut încă un suflet binecuvântat pentru a îndruma, a ajuta. Om de aleasă omenie, blândete, onestitate, modestie, exemplu de generozitate, familist și părinte grijuliu, ospitalier și statornic în sentimente, săritor la nevoie, înțelegător și cumpătat era așteptat de elevi cu nerăbdare, iar orele de desen erau o plăcere. Scopul inspecțiilor lui ca inspector școlar era îndrumarea, acordarea unor sfaturi prietenești ca între colegi și nu ca „cel cu funcții, sus-pus“, împlinind simplu și deschis comunicarea elev-profesor, cadru didactic-inspector. Cu tact, împreună cu Gheorghe Mihai, colegul lui, am înființat ore de limba ucraineană, ore ce se predau și astăzi la Școala Gimnazială din Brodina.

Fie-ți clipele din veșnicie Dar, precum darul tău către elevi, către semeni!

Sincere condoleanțe din partea promoției anului 1956 clasele A și B, familiei îndoliate. Noi te vom purta în suflet până la „Revederea noastră“ și ne consolăm cu amintirile frumoase ce ne-au fericit!

Artemizia GHEORGHI

(Con)texte

Aflat în vizită în România, cu mulți ani în urmă, expertul internațional în muzeologie, dr. Johannes Coelsch, remarca absența unui memorial al victimelor comunismului în capitala României. I-am explicat că există așa ceva la Sighet, dar, după zborul de la Salzburg, distinsul cărturar nu avea suficientă energie pentru un pelerinaj în extremitatea nordică a țării. Într-acolo am pornit eu în această vară, constatând că la depărtarea geografică se adaugă dificultățile unui drum trasat peste munți, cu păduri de o parte și de alta ce par răsărite din pieptenele aruncat de eroul din basm pentru a scăpa de urmărirea ființelor malefice, urcând și coborând pe prăpăstioase serpentine ce impun, la întoarcere, schimbarea plăcuțelor de frână.

Deși GPS-ul ne anunța că am ajuns la destinație, nu zăream, în jur, niciun indicator al fostei închisori de la Sighet, accesul pe strada respectivă fiind blocat de un șir de piloni de beton, dintre care unul, cu o formă ciudată, purta o inscripție fără legătură cu destinația noastră: „deoarece se spune că aici se agață harta în cui, ei bine, acesta este cuiul cu pricina”.

Cum harta originală se întindea ceva mai la nord și mai la nord-est, am presupus că acel cui a fost turnat după ultimul război.

Recolta postbelică a regimului politic penitenciar a numărat, aflăm în incinta închisorii-muzeu unde ajungem în cele din urmă, două milioane de victime, dintre care s-au mai întors doar câteva sute. E un spațiu băntuit, care terorizează chiar și numai prin urmele lăsate în celulele unde s-a încercat de către organizatori raționalizarea iraționalului, adică o dispunere tematică: camera personalităților politice, camera mișcărilor studențești din 1956, experimentul Pitești, camera academicienilor... Într-o celulă întunecoasă, un lanț scurt este prionit în mijloc și știi că, la capătul lui, au zăcut deținuți ani de zile.

Reveniți la lumină și la soare, privirea ne-a fost atrasă de bronzul strălucitor al unei statui postate de cealaltă parte a străzii. Ce greu va fi fost, m-am gândit, să alegi, dintre toate acele personalități ilustre, una care să fie reprezentativă pentru toți! Spre surprinderea noastră, însă, statuia, înălțată în 2016, îl reprezintă pe Taras Șevcenko.

Citind, recent, *Jurnalul* lui Taras Șevcenko,

tradus de teologul și scriitorul Corneliu Irod pentru Editura RCR Editorial (2017), am constatat că biografia acestuia include perioade tot atât de dra-

fi fost trimis, după eliberare, înapoi la Orenburg. Este salvat de prieteni care îi procură un certificat medical de boală cronică, după ce stăruințele con-

Martiri și statui

matice precum cele cunoscute de elitele românești un secol mai târziu, în primul rând, este vorba de tipul de tragedie care se scria în Evul Mediu pe tema capriciilor Fortunei. Tragedia antică sau renescentistă atribuie eroului o eroare care cumva explică sau chiar justifică eșecul lui, în vreme ce „căderea oamenilor mari” din teatrul evului întunecat arată doar absurdul existenței pentru care nu există leac. Din avangarda literaturii, lingvisticii sau filosofiei, Blaga, Voiculescu sau Dumitru Caracostea au fost brusc excluși sau întemnițați, cel de al doilea fiind eliberat doar pentru a muri în patul propriu. La fel ca ei, Taras Șevcenko a fost arestat la puțin timp după ce fusese înștiințat că i s-a aprobat postul la universitate și în vreme ce, îmbrăcat în frac, mergea la nunta unui prieten, despre care nu știa că fusese arestat înaintea sa. Asemeni lor, este condamnat pentru delictul de a fi scris și cugetat liber, își pierde o parte din manuscrise, i se interzice să scrie și să picteze. Trăiește printre soldații unei fortărețe pierdute în deșertul guberniei Orenburg, unde este umilit și agresat de ființe brutale și analfabete. Șevcenko nu înțelege cum se coborâse țarul Nicolae I, care trăia într-o societate creștină și modernă, mai jos decât împăratul Augustus sau republicanii florentini care, deși păgâni sau fundamentalisti creștini, nu le interziseră lui Ovidiu sau Dante dreptul la expresie. O trăsătură comună este și condiția ireversibilă a coborârii în Infern. Ei lăsau orice speranță să mai trăiască vreodată ca oameni liberi. Șevcenko va rămâne tot restul zilelor un proscris, urmărit și după eliberare, silit să se prezinte periodic la comisariatul de poliție care îi dictează cum să se poarte. Deși e în contact cu lumea bună – aristocrați, artiști, personalități ale Academiei de Arte – soarta lui nu se deosebește de aceea a faimosului haiduc ucrainean, Karmeliuk: *Din Siberia, eu m-am întors./ Dar soartă bună n-am?/ Deși, pare-se, nu am cătușe./ Dar nici libertate nu am// Comisari mulți și ispravnici mă hăituiesc avan...*

Există însă și importante deosebiri. Dacă ar fi fost după voia comisariatului militar, Șevcenko ar

telui F.P. Tolstoi, vicepreședintele Academiei de Arte, și ale soției sale pe lângă noul țar, Alexandru al II-lea, îl eliberaseră din fortăreața Novopetrovsk. Dimpotrivă, în România, Leonte Răutu sau Geo Bogza îi amenința cu dispariția pe cei care se opuneau noului regim. Nu știm dacă, în mod deliberat, Șevcenko înlocuiește propriile însemnări la plecarea din Orenburg cu însemnările unor foști colegi de la Universitatea din Kiev despre reîntâlnirea cu el. Deși anterior se luptase să reziste psihic, să nu fie înfrânt de climatul abject al închisorii-fortărețe, de data aceasta o minte schizoidă face ca el să se autocontemple pentru a sesiza semnele abandonului de sine, ale cedării la presiune psihică și umilire. Ca și cum nu ar mai fi știut cine este, el simte nevoia să-și afle confirmarea propriei identități în ochii fostelor cunoștințe de la universitate, așa cum se arăta-se Isus după înviere discipolilor pe drumul către Emaus, așteptând ca ei să-l recunoască. Este nu numai salvat de intervenția unor prieteni fideli, dar și înconjurat de o puzderie de cunoștințe, foști colegi la universitate sau confrăți ai mișcării politice de emancipare a Ucrainei de sub stăpânire țaristă. Numele nu pot fi reținute, Șevcenko este văzut în contact cu confrăți ai Mișcării „Kiril și Metodiu”, dar și cu foști decembriști, cu ucraineni, colegi de la universitate sau Academia de Arte, sau în asocieri temporare cu ocazia unei plimbări în parc sau a unui spectacol. La Nijnii Novgorod, Moscova sau Petrograd, Șevcenko notează în *Jurnal* întâlniri, vizite, conversații cu cunoștințe – mereu altele, de parcă ar fi ținut casă deschisă pentru toată Rusia. Povestește despre niște decembriști care, închiși izolați, înghețaseră de frig, spre deosebire de cei încarcerați laolaltă care supraviețuiseră. Românii s-au dovedit individualiști după revenirea în libertate sau chiar au intrat uneori în conflict deschis unii cu alții.

(Continuare în numărul următor)

Maria-Ana TUPAN

Culorile toamnei

Culorile toamnei apar printre ramuri,
Cu toate că vara mai dăinuie-n sat,
Ea încă mai zburdă dincolo de geamuri
Ea încă surâde, încă nu a plecat...

Iar soarele toamna deja o zărește
Parcă o curtează, o cheamă la el.
Îi place momentul când ea-ngâlbeneste,
Devine ca aurul într-un castel.

Frumoasă e toamna, de-aceea și soare
Din cer o admiră, din mari depărtări,
O face s-arate precum o splendoare,
Să fie-o minune-ntre veșnice zări.

Și toamna chiar este frumoasă-aurie,
E ca o priveliște-n raiul ceresc.
De parcă creată e de-o veșnicie,
Pentru-a bucura sufletul omenesc.

Ea-ncântă toți pictorii, -ncântă poeții,
E splendidă-n vâlul ei drag, auriu,
Ea bucură cerul, la fel și drumeții,
Și har dă acelor ce-n cărți o descriu...

Mihai VOLOȘCIUC

Parodie

Mihai VOLOȘCIUC

CULORILE TOAMNEI

Culorile toamnei sunt tot mai simțite
Din chiar primăvara, acum la noi,
Că frunze pe ramuri deja-s ofilite
De prea multă ploaie sau lipsă de ploi...

Iar soare când este canicula vine
Chiar dacă-i noiembrie în calendar,
De-ncepe tot omul din nou să se-nchine
La cer pentru vreme, dar tot în zadar.

Frumoas-ar fi toamna dacă-ar mai fi toamnă,
Ar fi ca pe vremuri, fără-mă de rai
În care belșugul la bine te-ndeamnă,
Din zare în zare, de toate când ai.

Și toamna chiar este la unii frumoasă,
La cei ce numiți sunt „băieții deștepți”,
Că lor de-anotimpuri nicicum nu le pasă,
Fiind de-o veșnicie la cârmă prezenți.

Și mai sunt câțiva pictori și niște poeți
Ce-o cântă-n pasteluri făcute anume,
Dar și ei, azi-mâine, vor fi doar bieți drumeți,
Plecați s-o găsească altundeva-n lume...

Lucian PERȚA

Toamna aceasta ce vine

Iubito, când viața mă învinge,
spală-mi tristețea în rouă,
strânge-mă în brațe când ninge,
strânge-mă în brațe când plouă.

Demult nu mai cred în pereche,
în suflet port urmă de gheară,
șoptește-mi frumos la ureche
că afară-i din nou primăvară.

Hai, spune-mi iar vorbe frumoase
și toate să fie de bine,
căci iată – port frigul în oase
și toamna aceasta ce vine.

E vai celui singur în toamnă,
tomnează te rog lângă mine,
când viața la trist mă condamnă
tu spune-mi doar vorbe de bine.

Strânge-mă în brațe când ninge,
strânge-mă în brațe când plouă,
iubito, când viața mă învinge,
spală-mi tristețea în rouă.

Mihai TRAIȘTA

Întâlnire de suflet după 30 de ani

Sâmbătă, 22 septembrie 2018, a avut loc, la Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, o emoționantă întâlnire a absolvenților Liceului Industrial Siret, promoția 1988. Organizatorii acestei întâlniri au fost familia Botezat în frunte cu Geta Vatareșen (Botezat), absolventa acestui liceu și sprijinită de George și Astrit Marici.

La ora 11, absolvenții promoției 1988 au intrat în clasa în care, în trecut, au învățat ca elevi pentru ora amintirilor. La începutul acestei ore, organizatoarea întâlnirii, Geta Vatareșen (Botezat) a propus celor prezenți păstrarea unui moment de reculegere pentru cei plecați spre cele veșnice dintre profesori și colegi. În continuare, Geta Vatareșen (Botezat) s-a adresat colegilor prezenți în sală spunând: „Îmi revine sarcina specială și deosebit de onorantă de a deschide acest eveniment și de a vă spune câteva cuvinte cu prilejul aniversării a 30 de ani de la absolvirea liceului siretean. Este a treia întâlnire pe care reușim să o facem și vreau să vă mulțumesc, dragi colegi, pentru că ați făcut posibilă această revedere prin prezența voastră.

Mulțumesc dumneavoastră, stimați profesori, pentru că ați răspuns invitației noastre, completând acest frumos tablou al promoției noastre. Prima constatare este că a trecut timpul, 30 de ani de la absolvire și cinci ani de la ultima noastră întâlnire. Cu excepția faptului că ne-am maturizat la față, suntem aceiași. Ne-am întâlnit astăzi pentru ce suntem astăzi? Nu! Astăzi ne-am întâlnit pentru ce am fost acum 30 de ani. Ne-am întâlnit pentru a ne revedea, a ne bucura, a ne simți bine, chiar și doar pentru câteva ore. Vă doresc multă sănătate, succese în continuare, să vă bucurați de copii, de nepoți. Pentru amintirea acestei revederi, vreau să înmănez domnilor profesori și dumneavoastră, stimați colegi, câte o medalie (plachetă), confecționată special pentru acest eveniment. În încheiere, a citit pentru toți cei prezenți o frumoasă poezie, intitulată „Trenul vieții”.

Absolvenții clasei a XII-a A au fost: Andriuc Eugen, Barbă Dorina, Boiciuc Aurel, Chițan Au-

rel, Costiuc Gabriela, Cotor Cătălin, Cuciureanu Daniela, Cușnir Florin, Darcaci Dan, Drancă Liliana, Ehupou Doru, Fediuc Cristina, Frantiuc Rodica, Georgian Georgeta, Haureș Aura, Ivaniciuc Delia, Jolobai Adă, Lauric Casian, Maha Florin, Marici George, Melniciuc Cristian, Mocrei Liviu, Olar Benone, Popoiu Adrian, Pu-

rice Marcel, Semenciuc Mihail (decedat), Serdenciuc Daniel, Smoleac Lăcrămioara, Sposub Dan, Stanchevici Cristina, Țicalo Cornelia, Țipău Mirela, Varvara Cristian, Vatamanu Doina, Vatareșen Geta, Verbiță Florin, Zebreniuc Otilia.

La acest eveniment emoționant au participat și profesorii Crețu Florin, fostul director adjunct al Colegiului Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret, profesor de geografie, prof. Pupăză Tudorița, fosta dirigintă a clasei a XII-a A, prof. de limba română, prof. Bucețchi Lidia, prof. de chimie și prof. Maidaniuc Nicolai, prof. de educație fizică și sport. A luat cuvântul fosta dirigintă, doamna Pupăză Tudorița care, adresându-se participanților prezenți la această întâlnire, a spus: „Stimați absolvenți ai promoției 1988, bine ați venit la acest Colegiu după 30 de ani de la absolvire. Vă doresc să petreceți cât mai frumos și plăcut la acest eveniment deosebit în viața dumneavoastră. Vă mulțumesc mult pentru invitație și închei in-

tervenția mea scurtă cu următoarele: „Să poți să crezi când unii te înșală, Să te ridici când alții te doboară, Să poți păstra când alții vor s-alunge, Să râzi chiar dacă sufletul îți plânge, Și cald rămâi chiar dac-afară ninge, Aceasta-i arta de a învinge”!

A urmat momentul citirii catalogului. Cei prezenți în număr de 24 din 37 înscriși în catalog, care au luat cuvântul au rememorat diverse secvențe din viața lor de elev sau din cea extrașcolară. Toți în cuvântul lor, au mulțumit Getei Vatareșen (Botezat), organizatoarea acestei frumoase întâlniri. Acum, la acest ceas aniversar, a spus Lauriuc Casian, să ne amintim de corpul profesoral care ne-a călăuzit pașii spre învățură și profesie: Pupăză Tudorița, prof. de limba română, diriginta noastră timp de 4 ani de zile, prof. de matematică Chideșa Ioan, directorul Colegiului siretean, prof. de geografie Crețu Florin, director adjunct al Colegiului, prof. de matematică Vasileniuc Dumitru (decedat), prof. de chimie Bucețchi Lidia, prof. de istorie Ciobanu Ion, prof. de educație fizică și sport Maidaniuc Nicolai, prof. de engleză Costiuc Georgeta (decedată), prof. de limba rusă Cureliuc Ilie (decedat), prof. de fizică Serdenciuc Marineta, prof. de biologie Zebreniuc Orezia (decedată), maistru Olaru Dinu (decedat), maistru Luculescu Constantin (decedat).

În cuvântul său, Popoiu Adrian, absolventul acestei promoții, primarul orașului Siret, a mulțumit Getei Vatareșen (Botezat) pentru efortul depus în vederea organizării acestei întâlniri și profesorilor prezenți la acest eveniment pentru munca lor depusă la catedră pentru pregătirea noastră. Stimați profesori, fără strădania dumneavoastră noi n-am fi ajuns astăzi în viață, unde am ajuns cu toții. Vă doresc multă sănătate și să ne întâlnim sănătoși peste 5 ani.

Partea a doua a întâlnirii s-a desfășurat la Restaurantul „Mușata 2” din Siret de la ora 14 până la ora 1. Autorul acestor rânduri apreciază că a fost o întâlnire pe cinste, iar absolvenții acestei promoții au știut să se distreze cum scrie la carte. Acord nota 10 pentru toți participanții la acest eveniment și 10 cu felicitări pentru dans.

Nicolai MAIDANIUC

Mykola Chvyliovyi

«Eu (Reverie romantică)»

(Urmare din numărul anterior)

... Andriușa așternea în grabă codița sa în josul hotărârii, iar degeratul, savurând-o, o fixa cu privirea.

M-am gândit: «Dacă doctorul este geniul răului, voința mea rea, atunci degeneratul este călăul de la ghilotină».

Dar m-am gândit:

– Ah, ce prostie! Este el oare un călău? Căci doar lui, anume acestui paznic al tribunalului negru, în momentele de intensă încordare, eu îi compuneam imnuri.

Atunci pleca îndepărtându-se de mine mama mea, prototipul Mariei de dincolo de munți și se pierdea în întuneric.

... Lumânările se mistuiau.

Figurile severe ale cneazului și cneaghinei dispăreau în ceața sinilie a fumului de țigară.

... La împușcare au fost condamnați.

– Șase!

Ajunge! Pentru noaptea asta ajunge!

Tătarul, iarăși, îngână asiaticul său «ala-la-la». Prin ușa de sticlă a portierei privesc valvătaia. Andriușa a dispărut. Tagabat și santinela beau vinuri vechi. Arunc peste umăr mauser-ul¹ și ies din clădirea cneazului. Pășesc în tăcere pe străzile pustii ale orașului asediat.

Orașul este mort. Locuitorii știu că zadarnice sunt contraatacurile noastre, căci după trei-patru

zile nu vom mai fi aici, carele noastre cu mitraliere curând se vor porni scârțâind spre îndepărtatul ținut siberian.

Orașul s-a aciuat. E întuneric.

La răsărit se profilează mătoasa siluetă întunecată a domeniului șleahitic – acum tribunalul negru comunard.

Mă-ntorc, privesc într-acolo și dintr-odată realizez că pe șase îi am pe conștiință.

... Șase pe conștiința mea?

Nu, nu este adevărat. Șase sute, șase mii, șase milioane – întunericul a cuprins conștiința mea !!!

– Întunericul?

Și îmi înclăteș capul între palme!

... Atunci dinaintea mea, din nou, se scurge întunecata istorie a civilizației, se trec alene popoarele, veacurile, chiar și timpul însuși...

Istovit, mă aplec spre gard, mă pun în genunchi și cu sete blagoslovesc momentul în care i-am întâlnit pe doctorul Tagabat și pe santinela cu structura generată a craniului. Apoi mă-ntorc și privesc rugător silueta mătoasă de la răsărit.

... Mă pierd apoi printre strădele. În cele din urmă, ajung la căsuța singuratică în care locuiește mama mea. Curtea miroase a mentă. Dincolo de șopron fulgeră scânteietor și se rostogolesc tunete înăbușite.

Este întuneric!

Intru în cameră, dau jos mauser-ul de pe umăr și aprind lumânarea.

... Dormi?

Mama însă nu dormea.

Ea se apropie, cuprinde fața mea obosită cu bătrâncioasele ei palme uscate și-și apleacă capul pe pieptul meu. Repetă din nou, că eu, zbuciumatul ei fiu, m-am istovit cu totul.

Pe mâinile mele simt picăturile ei de rouă cristalină.

Eu:

– Of, cât de obosit sunt eu, mamă!

Ea mă duce spre lumânare și privește fața mea extenuată. Apoi se oprește lângă candela palidă și privește cu întristare chipul Mariei. Eu știu: mama mea și mâine s-ar duce la mănăstire. Ea nu poate suporta agitațiile noastre și prădălnicia ce ne înconjoară.

Dar numai ce-am ajuns lângă pat, tresărisem:

– Oare în jur e prădălnicie? Oare mama cutează să gândească astfel? Așa gândesc numai versailienii²

Tulburat fiind, mă asigur că nu este adevărat, înaintea mea nu se află niciun fel de mamă, ci mai degrabă o fantomă.

– Fantomă, – tresar din nou.

Nu, tocmai acest lucru nu este adevărat! În această încăpere liniștită, mama mea nu reprezintă o fantomă, ci o parte a propriului meu «Eu» nelegiuit, căruia îi dau frâu liber.

¹ Mauser – pistol semiautomat produs inițial (1896) de către producătorul german Mauser.

² Aluzie, probabil, la Legiunile de voluntari (inclusiv, cea română, armeană etc.) din Franța anilor 1916-1918; 1920-1921.

Prezentare și traducere din limba ucraineană de Ioan REBUȘAPCA

Discursul președintelui Ucrainei rostit în cadrul dezbaterilor generale la cea de-a 73-a sesiune a Adunării Generale a ONU (Extrase)

Stimată Doamnă Președinte,
Mult stimați oaspeți,
Doamnelor și Domnilor,

În numele Ucrainei prezint sincere felicitări doamnei Maria Espinosa pentru alegerea sa ca președinte al celei de a 73-a sesiuni a Adunării Generale a ONU. Noi susținem prioritățile stabilite de Dvs. și suntem gata să ne aducem contribuția la realizarea lor.

Discuțiile noastre au loc într-un moment hotărâtor pentru Organizație. În pofida apelurilor la pace și a obligațiilor clamate de a o susține, războaiele și conflictele armate reprezintă o realitate a zilelor noastre. Aceste conflicte sunt principala cauză a creșterii fluxului de refugiați și de persoane strămutate al căror număr a ajuns la o cifră fără precedent de 65,5 milioane.

Dacă nu este pace, nu avem nici dezvoltare, sute de milioane de oameni fiind condamnați la sărăcie.

Cu doar două decenii în urmă, securitatea internațională părea a fi extrem de puternică. Astăzi, asistăm la „o rostogolire” spre instabilitate și insecuritate tot mai mari în care pericolele tradiționale și cele hibride reprezintă o provocare pentru societățile noastre.

Auzim prea des declarații patetice despre pace, respect pentru dreptul internațional și atașament față de drepturile omului care rămân doar la nivel de declarații, de cuvinte care sună frumos, de semnale politic corecte ce nu sunt confirmate prin acțiuni concrete.

Am putea să cedăm tentației de a vorbi despre realizările noastre sau despre planurile noastre grandioase de viitor. Totuși, apreciem că rezolvarea problemelor fundamentale cu care se confruntă ONU și întreaga comunitate internațională este mult mai importantă. Noi nu trebuie să uităm niciodată că principalul scop al existenței acestei Organizații este „salvarea generațiilor viitoare de nenorocirile războiului”.

Doamnă Președinte,

Din păcate, concetățenii mei intră în cea a cincea parte a populației lumii care trece prin spaimele unui război. În timp ce eu țin acest discurs, din țară vin vești triste despre încă o viață pierdută pe front, în războiul pe care l-a adus țării mele un membru permanent al Consiliului de Securitate al ONU. Ieri, ca și alaltăieri, alte câteva familii au fost distruse de suferință din cauza morții celor apropiați în atacurile dușmane ruse. Moscova îi face pe copiii ucraineni orfani, îi torturează pe patrioții noștri în închisori. Peste 1,5 milioane de oameni sunt strămutați în interiorul țării. Ei încă nu se pot întoarce la casele lor. Rusia amplifică permanent tragedia umană care, în ultimul timp, a căpătat o nouă dimensiune – ecologică. Ea otrăvește pământul ucrainean, produce catastrofe ecologice nu numai în Crimeea ocupată, ci și în Donbas. Pentru ucraineni, aceasta este o realitate zilnică de patru ani.

Mii de morți, distrugeri, strămutări și suferințe. Pentru concetățenii mei acești ani au constituit un test deosebit, un examen de hotărâre și solidaritate, de rezistență și încredere. Să nu uităm ce fel de război este acesta.

Ucraina a luat o hotărâre suverană cu privire

la drumul său propriu spre lumea liberă bazată pe valori și reguli democratice, iar Rusia o pedepsește pentru asta. Omoară. Distruge clădirile. Minte la scară industrială. Ea face impresia că Ucraina ca și Georgia „s-au atacat singure”. Oare putem ști ce alt vecin al Rusiei „se va ataca singur” în viitor. Oare lumea va continua să rămână în stare de „amorțală convenabilă” sperând că „următorul nu voi fi eu”.

Noi apărăm pământul ucrainean și opțiunea noastră liberă, noi ne opunem unui stat neoimperialist în refacere care vrea să împartă din nou lumea și în felul acesta apărăm Lumea liberă.

ONU nu trebuie să tacă atunci când valorile și principiile prevăzute în statutul ei, precum și principiile dreptului internațional sunt încălcate de o țară care are drept de veto. Aceasta nu este doar o provocare, este șansa noastră de a face ca ONU să fie util tuturor oamenilor și de a realiza astfel deviza acestei sesiuni a Adunării Generale.

Pot să vă încredințez că nimic nu va opri Moscova să continue politica sa expansionistă agresivă dacă comunitatea internațională nu va face front comun împotriva ei, dacă pedeapsa pentru actele sale nu va fi inevitabilă.

Noi dorim să creăm o societate pașnică dreaptă și stabilă, noi trebuie să apărăm statutul ONU, să susținem normele și principiile pe care le statuează acesta și să recurgem la acțiuni hotărâte pentru restabilirea dreptății. Vă rog să-mi permiteți să fiu sincer – vorbele frumoase din Statut nu au nicio valoare dacă ele nu sunt respectate. Noi nu mai avem vreme de discuții, a venit timpul să acționăm!

ONU trebuie să se consolideze în condițiile în care se fac încercări permanente de distrugere a ordinii internaționale bazate pe reguli, de revizuire prin forță a frontierelor de stat recunoscute pe plan internațional. Această prăbușire în prăpastia lumii necivilizate în care nu mai există niciun fel de reguli trebuie oprită.

De aceea, Ucraina a propus includerea punctului „Situația în teritoriile Ucrainei temporar ocupate” pe ordinea de zi a actualei sesiuni a Adunării Generale.

Țările membre trebuie să dispună de toate posibilitățile de a analiza în detaliu problemele urgente ce au nevoie de atenția comunității internaționale. Așa cum a menționat președintele Adunării Generale, noi trebuie să „contribuim la reacția rapidă și eficientă a Adunării Generale la situații deosebite”. Ca unul dintre vicepreședinții celei de a 73-a sesiuni, Ucraina este gata să contribuie în măsură maximă la acest obiectiv.

În calitate de țări membre, noi „i-am atribuit Consiliului de Securitate răspunderea pentru menținerea păcii și securității internaționale”. Ce-ar trebui să facem noi atunci când un membru al Consiliului de Securitate cu drept de veto nu îl folosește pentru a contribui la menținerea păcii și stabilității, ci pentru a se sustrage de la răspundere? A sosit timpul să subliniez că abuzul de dreptul de veto este o frână care împiedică Organizația noastră să acționeze în mod plenar.

Doamnă Președinte,

Noi suntem decizi mai mult ca oricând să apărăm în continuare de dușman fiecare petec din pământul nostru. În afară de aceasta, vom conti-

nua să analizăm toate posibilitățile existente pentru rezolvarea pașnică a conflictului și restabilirea integrității teritoriale a Ucrainei.

Permiteți-mi să subliniez faptul că Ucraina a pus întotdeauna pe primul loc căile juridice și diplomatice de reglementare a conflictului.

Pentru noi sunt prioritate mecanismele multilaterale, de aceea ne-am adresat ONU, OSCE, Consiliului European și altor organizații internaționale, forumuri și formate pentru a primi susținere. Nu vom renunța la această abordare nici în viitor. Moscova trebuie să simtă puterea dreptului internațional.

Doamnelor și domnilor,

Au trecut aproape 4 ani de când Rusia a făcut încercarea de anexare și ocupare a Crimeei și orașului Sevastopol. În acest timp, Crimeea s-a transformat în bază militară care amenință securitatea și stabilitatea întregii regiuni a Mării Negre. Noi suntem siguri că militarizarea crescândă a Crimeei trebuie să facă obiectul unei atenții deosebite și reacții imediate din partea Adunării Generale.

Politica agresivă a Rusiei precum și folosirea arogantă a armelor letale duce la creșterea pericolului. Tocmai de aceea Ucraina mizează pe susținerea de către dumneavoastră a adoptării unei rezoluții corespunzătoare în cadrul acestei sesiuni.

În afară de aceasta, de la începutul agresiunii ruse în 2014, ocupanții au reținut zeci de ucraineni pe teritoriul necontrolat al Donbasului.

Iată care este principala trăsătură a Rusiei de astăzi – le este indiferent. Le sunt indiferente suferințele. Le este indiferentă legea. Ei cred că puterea lor militară și statutul în ONU le dau acest drept.

Noi suntem aceia care trebuie să dovedim că ei se înșală. Noi suntem aceia care trebuie să-i obligăm să nu mai fie indiferenți pentru că altfel de ce ne-am întrunit aici? Care mai e diferența între lumea „de până la” ONU și după crearea ONU?

Ucraina a considerat întotdeauna că apărarea drepturilor omului este una dintre pietrele de temelie ale activității ONU.

Nu putem obține pacea și securitatea stabile rupte de drepturile omului. Ca atare, susținem efortul de a readuce problema drepturilor omului în Consiliul de Securitate al ONU și de a contribui, în strânsă colaborare între toate organizațiile ONU antrenate în acest demers.

Doamnă Președinte,

Organizația noastră este pe atât de puternică pe cât îi permitem noi. Apoi, susținerea noastră totală și voința noastră politică fermă sunt absolut necesare pentru ca activitatea ONU să răspundă realităților lumii actuale schimbătoare și agitate. Așa cum ați menționat Dvs. foarte just în tema dezbaterilor din acest an ale Adunării Generale a ONU să fie „utilă pentru toți oamenii”.

Sarcina noastră și responsabilitatea noastră comună este aceea de a mări posibilitățile ONU de a răspunde așteptărilor noastre. Să facem asta prin conducere globală bazată pe valori comune – libertate, supremație a legii și toleranță.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Pagină realizată de Ion ROBCIUC

UCRAINA - mai aproape